Powszechny

dziennik praw państwa i rządu

dla

cesarstwa austryackiego.

Część XIX.

wydana i rozesłana
w wydaniu wyłącznie niemieckiem: 15. Lutego 1850, w wydaniu dwujęzykowem: 16. Marca 1850.

27.
Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 15. Listopadu 1849. udzielonych.

Alfonsowi Dietzowi, inżynierowi w przędzalni w Möllersdorf, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 578.), na wynalazek użycia siły elastycznej za pomocą zwyczajnych lub uwulkanizowanych kauczuków do kuźni, na dwa lata. L. 7132-H. II.

C. L. Hofmanowi, doktorowi chemii i posiadaczowi przywilejów, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Alservorstadt Nr. 351.), na odkrycie i poprawienie, z płodów mineralnych i oddzielonych ich części składowych wyrabiać tani olej lampowy, na rok jeden. L. 7175-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Sebastyanowi Forbachowi, urzędnikowi górniczemu i hutniczemu, mieszkającemu w Rustendorf Nr. 60. (pod Wiedniem), na wynalazek, wszelkie jakbądź nazwane z żelaza ulane, żelazne i z blachy żelaznej wyrabiane naczynia i inne jakie przedmioty, bez różnicy czy są falcowane, nitowane, lane lub roboty wypukłej, czy lanemi lub wytłaczanemi uchami i antabami opatrzone, emalią zupełnie od ołowiu wolną oblewać, na jeden rok. L. 7176-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

J. D. Klöpferowi, mechanikowi z Hamburga, na wynalazek galwano-magnetycznych łańcuchów przeciw reumatyzmowi, na rok jeden. L. 7189. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi. Rewers cudzoziemczy przedłożono. Ze strony policyi przeciw osobie o przywilej proszącego żadna przeszkoda nie zachodzi.

Franciszkowi Machts, uprawnionemu fabrykantowi towarów platyrowanych, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Matzleinsdorf Nr. 102), na wynalazek nowej kompozycyi metalicznej pod nazwą „Brytania" do wyrabiania sprzętów i przedmiotów zbytkownych, jako to: serwisów stołowych, kawowych, herbatnych, żyrandolów i t. d. szczególnie sposobnej, na dwa lata. L. 7213-H II. O zachowane tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju pod tym warunkiem nic na przeszkodzie nie stoi, jeżeli uprzywilejowana kompozycya metalowa

Allgemeines

Reichs-Gesetz- und Regierungsblatt

für das

Kaiserthum Oesterreich.

XIX. Stück.

Ausgegeben und versendet in der deutschen Alleinausgabe am 15. Februar 1850, in der gegenwärtigen Doppel-Ausgabe am 16. März 1850.

27.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 15. November 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Alphons Dietz, Ingenieur in der Spinnfabrik zu Möllersdorf, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 578), auf die Erfindung in Anwendung der Federkraft mittelst gewöhnlicher oder vulkanisirter Caoutchouc's auf Schmiedehämmer, auf zwei Jahre. Z. 7132-H. II.

Dem C. L. Hofmann, Dr. der Chemie und Privilegiums - Inhaber, wohnhaft zu Wien (Alservorstadt Nr. 351), auf die Entdeckung und Verbesserung, aus mineralischen Stoffen und deren ausgeschiedenen Bestandtheilen ein wohlfeiles Lampenöhl zu erzeugen, auf ein Jahr. Z. 7175-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Sebastian Forbach, Berg- und Eisenwerks-Beamter, wohnhaft zu Rustendorf (bei Wien Nr. 60), auf die Erfindung, alle wie immer genannten gusseisernen, eisernen und eisenblechernen Geschirre und sonstigen Gegenstände, dieselben mögen gefalzt, genietet, gegossen oder getrieben, mit gegossenen oder gepressten Henkeln und Handhaben versehen seyn, mit ganz bleifreiem Email zu überziehen, auf ein Jahr. Z. 7176-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem J. D. Klöpfer, Mechaniker, aus Hamburg, auf die Erfindung galvano-magnetischer Rheumatismusketten, auf ein Jahr. Z. 7189. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen. Der Fremdenrevers liegt vor. Polizeilicher Seits wurde gegen die Person des Privilegiumwerbers kein Anstand erhoben.

Dem Franz Machts, befugter Plattirwaaren-Fabrikant, wohnhaft zu Wien (Matzleinsdorf Nr. 102), auf die Erfindung einer neuen Metallcomposition „Britania" genannt, welche zur Erzeugung von Geräthschaften und Luxusgegenständen, als: Tafel-, Kaffeh- und Theeservicen, Girandolen etc. besonders geeignet sei, auf zwei Jahre. Z. 7213-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums unter der Bedingung kein Bedenken entgegen, dass die privilegirte Metallcom-

tylko do wyrabiania serwisów herbatnych i kawowych, łyżek stołowych i sztućców (t. j. nożów i widelców stołowych), naczyń olejnych, zastawów stołowych, lichtarzów, żyrandolów i innych tym podobnych naczyń użytą będzie; wszakże użycie tejże kompozycyi do wyrabiania naczyń i sprzętów, które do przysposabiania lub zachowania potraw kwaśnych i solonych używają się, surowo zakazanem zostaje.

Wacławowi Werchowetzky, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Thury Nr. 31.), na wynalazek masy złożonej z Gutta-Percha, z której wszelkie gatunki obuwia, tudzież rury, rzemienie, powrozy, pręciki do konnej jazdy, laski i wszelkie, jak bądź nazywające się, roboty kompozycyi z Gutta-Percha wyrabiane być mogą, na jeden rok. L. 7214-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

28.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 24. Listopada 1849. udzielonych.

Józefowi Wetterneck, inżynierowi we fabryce maszyn na Taborze, z Wiednia, na wynalazek, wszelki gatunek słupa płynu, bez osiągnienia na drugiej stronie niewygodnej wzajemnej wysokości, w równowadze utrzymać, na rok jeden. L. 7229-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Ludwikowi Mertensowi, uprawnionemu kapelusznikowi, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Mariahilf Nr. 40.), na poprawienie masy ku sztywności kapeluszowej, w skutek której kapelusze jedwabno-pilśniane tą masą wyrabiane, ani potu, ani deszczu wskróś siebie nie przepuszczają, miękciejszemi i giętciejszemi się stają, i wszelkie zgięcia na takowych łatwo usunięte być mogą, na rok jeden. L. 7243-H II. O zachowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Wiethe, chemikowi, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Rossau Nr. 3.) na wynalazek i poprawienie zwierzęco-roślinnego kleju w płynnym stanie zostającego, pod nazwą: „klej butelkowy“, który do spajania (sklejenia) przedmiotów wszelkiego rodzaju bez różnicy materyi lub ciała służy, szczególniej się czystością i trwałością odznacza, bez przykrego jest zapachu, i prędkiemu wysuszeniu lub zepsuciu nie podlega, na jeden rok. L. 7365-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Jakubowi Franciszkowi Henrykowi Hembergierowi, administracyjnemu dyrektorowi, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na poprawienie w wyprawianiu wszelkich gatunków skór, przez co dębowanie garbarskie w krótszym czasie uskuteczenia, koszta fabrykacyi zmniejszają, i zarazem skóra wybornego gatunku wyrabia się, na lat pięć. L. 7424-H II. O zachowanie tajemnicy proszono.

Karolowi Rollingierowi, prowadzącemu profesyą wdowy po Rollingierze c. k. nadwornym introligatorze, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 557.), na wynalazek za pomocą heblu ręcznego, bez użycia prasy, wszelką dowolną ilość papieru w jak najmniejsze formaty, bez falcowania tegoż, nie mniej pięknie i czysto jak w prasie przerzynać, na rok jeden. L. 7426-H II.

position nur zur Erzeugung von Thee- und Kaffehservicen, Esslöffeln und Bestecken, Oelgestellen, Tafelaufsätzen, Leuchtern, Girandolen und anderen derlei Geräthen angewendet werde, die Verwendung dieser Composition jedoch zur Erzeugung von Gefässen und Geräthen, welche zur Bereitung oder Aufbewahrung sauerer oder gesalzener Speisen verwendet werden, streng untersagt bleibe.

Dem Wenzel Werchowetzky, wohnhaft zu Wien (am Thury Nr. 31), auf die Erfindung einer Compositionsmasse aus Gutta-Percha, woraus alle Arten Fussbekleidungen, wie auch Röhre, Riemen, Stricke, Reitgerten, Stöcke und alle was immer für Namen habende Gutta-Percha-Compositionsarbeiten erzeugt werden können, auf ein Jahr. Z. 7214-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck m. p.

28.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 24. November 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Joseph Wetterneck, Ingenieur in der Maschinenfabrik am Tabor, aus Wien, auf die Erfindung, jede Gattung Flüssigkeitssäule, ohne auf der anderen Seite eine unbequeme Gegenhöhe zu erreichen, im Gleichgewichte zu erhalten, auf ein Jahr. Z. 7229-H. II. — Die Geheimhaltung wurde nachgesucht. In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Ludwig Mertens, befugten Hutmacher, wohnhaft zu Wien (Mariahilf Nr. 40), auf die Verbesserung der Hutsteife, womit die mit dieser Steife erzeugten Seidenfilzhüte keinen Schweiss und Regen durchlassen, weicher und geschmeidiger seien, und jeder Bug an denselben leicht beseitiget werden könne, auf ein Jahr. Z. 7243-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl Wiethe, Chemiker, wohnhaft zu Wien (Rossau Nr. 3), auf die Erfindung und Verbesserung eines flüssig bleibenden animalisch-vegetabilischen Leimes „Flaschenleim" genannt, welcher zur Verbindung (Leimen) von Gegenständen aller Art ohne Unterschied des Stoffes oder Körpers diene, sich vorzüglich durch Klarheit und Haltbarkeit auszeichne, ohne lästigem Geruch, und dem schnellen Austrocknen oder Verderben nicht unterworfen sei, auf ein Jahr. Z. 7365-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Jacob Franz Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf eine Verbesserung in der Zurichtung aller Gattungen von Leder, wodurch das Lohen in kürzerer Zeit bewerkstelliget, die Fabrikationskosten vermindert, und zugleich ein Leder von vorzüglicher Qualität erzeugt werde, auf fünf Jahre. Z. 7424-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Dem Carl Rollinger, Geschäftsführer von Rollinger's Witwe, k. k. Hofbuchbinder, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 557), auf die Erfindung mittelst eines Handhobels, ohne Anwendung einer Presse, jede beliebige Quantität Papier in die kleinsten Formate, ohne dasselbe zu falzen, so schön und rein wie in der Presse zu schneiden, auf ein Jahr. Z. 7426-H II.

Jakubowi Henrykowi Hembergierowi, dyrektorowi administracyjnemu, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 785.), na wynalazek i poprawienie sposobów postępowania i środków, żelazo z samem sobą i z innemi kruszcami szwejsować lub lutować, na lat pięć. L. 7449-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono.

Bruck m. p.

29.

Spis

wyłącznych przywilejów przez ministerstwo handlu na dniu 3. Grudnia 1848. udzielonych.

Jerzemu de Winiwarter c. kr. asystentowi inżynieryi, mieszkającemu we Wiedniu, pod firmą: Tischbein i Reich; przez nadwornego i sądowego adwokata, Dra Józefa Maksymiliana kawalera de Winiwarter, mieszkającego we Wiedniu (w mieście Nr. 885.), na wynalazek, za pomocą aparatu właściwie ukonstruowanego, pary, przez wyparowanie jakiegokolwiekbądź płynu rozwijające się, do dalszego wyparowania tego samego płynu w kotłach zamkniętych ciągle używać, na pięć lat. L. 7484-H II. Z publicznych na bezpieczeństwo względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Antoniemu Schrötterowi, profesorowi chemii przy c. k. poletechnickim instytucie, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Wiedeniu Nr. 29.), na wynalazek, fosfor zwyczajny łatwo zapalny fabrycznie i na hurt (*en gros*) sposobem łatwo wykonalnym w ciało przemienić wcale indyferentne, a dopiero w wysokiej temperaturze zapalające się, na trzy lata. L. 7517-H II. O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Karolowi de Majer, prywatyzującemu, mieszkającemu we Wiedniu (w mieście Nr. 796.), na wynalazek i poprawienie w odzyskaniu soku rzepnego i w wyrabianiu cukru rzepnego, jako też aparatów do tego służących, na jeden rok. L. 7518-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Z publicznych na zdrowie względów wykonywaniu tego przywileju nic na zawadzie nie stoi.

Karolowi Emilowi Paris, kupcowi z Bercy pod Paryżem; przez Ludwika de Orth, mieszkającego we Wiedniu (na przedmieściu Leopoldstadt Nr. 386.), na wynalazek w glazurowaniu żelaza, końcem konserwowania i ochronienia tegoż od oksydacyi, na dwa lata. L. 7585-H II. — O zachowanie tajemnicy proszono. Pod względem technicznym i co do ognia policyjnym, wykonywaniu tego przywileju nic na przeszkodzie nie stoi.

Piotrowi Pawłowi Beck, prywatyzującemu, mieszkającemu we Wiedniu (na przedmieściu Landstrasse Nr. 322.), na wynalazek, wszelkie owe tęgie przedmioty, przez pasamoników i hafciarzów za pomocą tkania, szpulowania, wyrabiania na warsztacie, skręcania lub innemi takowemi sposobami wyrabiane, z wszelkich gatunków metalów i kompozycyi metalowych za pomocą dęcia, prasowania, tłuczenia, tłoczenia, wałkowania i t. d. wyrabiać, na jeden rok. L. 7587-H II.

Bruck m. p.

Dem Jacob Heinrich Hemberger, Verwaltungs-Director, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 785), auf die Erfindung und Verbesserung der Verfahrungsarten und Mittel, um das Eisen auf sich selbst und mit anderen Metallen zusammen zu schweissen oder zu löthen, auf fünf Jahre. Z. 7449-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht.

Bruck *m. p.*

29.

Verzeichniss

der von dem Ministerium des Handels am 3. December 1849 verliehenen ausschliessenden Privilegien.

Dem Georg v. Winiwarter, k. k. Ingenieur-Assistent, wohnhaft zu Wien, unter der Firma: Tischbein und Reich; durch den Hof- und Gerichtsadvocaten, Dr. Joseph Max Ritter von Winiwarter, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 885), auf die Erfindung, mittelst eines eigens construirten Apparates die beim Abdampfen irgend einer Flüssigkeit sich entwickelnden Dämpfe zur weiteren Verdampfung derselben Flüssigkeit in geschlossenen Kesseln continuirlich zu benützen, auf fünf Jahre. Z. 7484-H II. — In öffentlichen Sicherheitsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Anton Schrötter, Professor der Chemie am k. k. polytechnischen Institute, wohnhaft zu Wien (Wieden Nr. 29), auf die Erfindung, den gewöhnlichen, leicht entzündlichen Phosphor fabriksmässig und im Grossen auf eine leicht ausführbare Weise in einen völlig indifferenten, erst bei hoher Temperatur sich entzündenden Körper umzuwandeln, auf drei Jahre. Z. 7517-H. II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Carl v. Maier, Privatier, wohnhaft zu Wien (Stadt Nr. 796), auf die Erfindung und Verbesserung in der Rübensaft-Gewinnung und Rübenzuckererzeugung, so wie der dazu gehörigen Apparate, auf ein Jahr. Z. 7518-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In öffentlichen Sanitätsrücksichten steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Charles Emile Paris, Kaufmann, aus Bercy bei Paris; durch Louis von Orth, wohnhaft zu Wien (Leopoldstadt Nr. 386), auf die Erfindung in der Glasirung des Eisens, um es zu conserviren und vor Oxydation zu schützen, auf zwei Jahre. Z. 7585-H II. — Die Geheimhaltung wurde angesucht. In technischer und feuerpolizeilicher Beziehung steht der Ausübung dieses Privilegiums kein Bedenken entgegen.

Dem Peter Paul Beck, Privatier, wohnhaft zu Wien (Landstrasse Nr. 322), auf die Erfindung, alle jene festen Gegenstände, die von Posamentirern und Stickern durch Weben, Spulen, Wirken, Drehen und auf andere derlei Arten erzeugt werden, aus allen Gattungen Metallen und Metall-Compositionen durch Treiben, Pressen, Stossen, Drucken, Walzen u. s. w. zu verfertigen, auf ein Jahr. Z. 7587-H II.

Bruck *m. p.*

30.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 20. Grudnia 1849,

do panów namiestników: w niższej Austryi, Austryi powyżej Ensu, Solnogrodzie, Czechach, Morawii, Styryi, Illiryi, Karyntyi, Tyrolu i Tryeście, dalej do pana szefa krajowego w Galicyi,

którem udziela się przepis względem wypożyczania książek z książnic uniwersyteckich i licealnych.

Przepis względem wypożyczania książek z książnic uniwersyteckich i licealnych.

§. 1.

Wykazała się potrzeba, książnice uniwersyteckie i dawne licealne, dotychczas już za publiczne uważane, przez to pożyteczniejszemi uczynić, że wypożyczanie książek dla użycia domowego ułatwionem będzie. Ponieważ te książnice dla nikogo wprawdzie nie powinny być zamknięte, a wszelakoż najprzód dla tego zakładu naukowego przeznaczone są, którego imię prowadzą, przeto na przyszłość następujące osoby prawo mają, książki z onych do użycia domowego wypożyczać:

I. Przy uniwersytetach i wyższych zakładach naukowych profesorowie, prywatni docenci i nauczyciele, dalej asystenci, adjunkci i suplenci.

II. Przy gimnazyach i szkołach realnych tak nauczyciele zwyczajni jak nauczyciele pomocniczy i poboczni.

III. Imatrykulowani studenci uniwersytetów.

IV. Członkowie kolegiów doktorskich w uniwersytetach wiedeńskim i prazkim.

§. 2.

Nadto jeszcze to prawo przysłuża:

I. Ministeryom i władzom publicznym do użycia urzędowego i za poświadczeniem odebrania, podpisem wyższego urzędnika i pieczęcią urzędową urzędu dotyczącego zaopatrzonem.

II. Członkom cesarskiej akademii nauk.

III. Przełożonym tych towarzystw naukowych, którym za upraszaniem u szefa krajowego to prawo wyraźnie przyznano, dla siebie i dla członków towarzystwa, wszelakoż zawsze pod odpowiedzialnością przełożonego.

IV. Urzędnikom książnicy.

Innym osobom prawo wypożyczania książek z reguły nie przysłuża, wszelakoż im takowe przez szefa krajowego po zasięgnieniu zdania przełożonego książnicy wyjątkowo udzielone być może.

§. 3.

Studenci §fem 1., III. oznaczeni, tudzież członkowie ciał naukowych pod I. i II. oznaczeni, stałych lub doczasowych poborów z kasy publicznej nie używający, nareście członkowie kolegiów doktorskich przy wszechniach wiedeńskiej i prazkiej, z prawa wypożyczania książek do domu, tylko pod tym warunkiem użycie robić mogą, jeżeli stósowną złożą kaucyą. Do złożenia kaucyi wedle okoliczności także i te osoby zobowiązane być mogą, które przez szefa krajowego prawo wypożyczania książek wyjątkowo

30.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 20. December 1849,

an die Herren Statthalter von Niederösterreich, Oesterreich ob der Enns, Salzburg, Böhmen, Mähren, Steiermark, Illirien, Kärnthen, Tirol und Triest, dann an den Herrn Landeschef von Galizien,

womit die Vorschrift über das Ausleihen der Bücher aus Universitäts- und Lyceal-Bibliotheken mitgetheilt wird.

Vorschrift über das Ausleihen der Bücher aus Universitäts- und Lyceal-Bibliotheken.

§. 1.

Es hat sich die Nothwendigkeit herausgestellt, die Universitäts- und ehemaligen Lyceal-Bibliotheken, welche bisher schon als öffentliche gegolten haben, dadurch nutzbarer zu machen, dass die Entlehnung von Büchern für den häuslichen Gebrauch erleichtert wird. Da diese Bibliotheken zwar Niemanden verschlossen seyn sollen, zunächst aber doch für die Lehranstalt, von der sie den Namen haben, bestimmt sind, so sind künftig folgende Personen berechtigt, aus ihnen Bücher zu entlehnen, um dieselben zu Hause zu benützen:

I. *An Universitäten und höheren Studienanstalten die Professoren, Privatdocenten und Lehrer, ferner die Assistenten, Adjuncten und Supplenten.*

II. *An Gymnasien und Realschulen sowohl die ordentlichen Lehrer als die Hilfs- und Nebenlehrer.*

III. *Die immatriculirten Studenten der Universitäten.*

IV. *Die Mitglieder der Doctorencollegien an den Universitäten von Wien und Prag.*

§. 2.

Ausserdem haben noch dieses Recht:

I. *Ministerien und öffentliche Behörden zum Amtsgebrauche gegen Empfangsbestätigungen, die mit der Unterschrift eines Oberbeamten und dem Amtssiegel der betreffenden Behörde versehen sind.*

II. *Die Mitglieder der kaiserlichen Akademie der Wissenschaften.*

III. *Die Vorsteher derjenigen gelehrten Gesellschaften, denen über Ansuchen beim Landeschef dieses Recht ausdrücklich zugestanden ist, für sich und die Mitglieder der Gesellschaft, jedoch jederzeit unter der Haftung des Vorstehers.*

IV. *Die Bibliotheksbeamten.*

Anderen Personen steht das Recht, Bücher zu entlehnen, in der Regel nicht zu, doch kann es ihnen von dem Landeschef nach Einvernehmung des Bibliotheksvorstandes ausnahmsweise zugestanden werden.

§. 3.

Die §. 1, III. bezeichneten Studenten, so wie die unter I. und II. bezeichneten Glieder der Lehrkörper, welche keine bleibenden oder zeitweiligen Bezüge aus einer öffentlichen Casse geniessen, endlich die Mitglieder der Doctorencollegien an den Universitäten von Wien und Prag, können von dem Rechte, Bücher nach Hause zu entlehnen, nur unter der Bedingung

otrzymali. Ilość kaucyi przy większych i więcej uczęszczanych książnicach niżej 15 złt. r., a przy mniej uczęszczanych niżej 10 złt. r. mon. konw. miejsca nie ma, wszakże i większa ilość złożona być może.

Złożenie kaucyi prawo wypożyczania dopóty utrzymuje, dopóki kaucya złożoną zostaje. Kaucyą każdego czasu nazad odebrać wolno, wszelakoż w takowym razie w tem samem półroczu roku szkolnego nowe złożenie kaucyi miejsca mieć nie może.

§. 4.

Kaucye nie do rąk przełożonych książnicy, lecz u tego urzędnika złożone być mają, który interesami kasowemi tego zakładu naukowego zawiaduje, do którego książnica należy.

Na te kaucye wystawiane być mają urzędowe poświadczenia złożenia, bieżącemi numerami oznaczone. Przy wypożyczaniu książek poświadczenia złożenia u przełożonego książnicy złożone, a względnie za poświadczenia biblioteczne, przez przełożeństwo książnicy wręczyć się mające (§. 6.), zamienione bywają.

§. 5.

We wszystkich wyż rzeczonych przypadkach suponuje się, że wypożyczający w mieście, gdzie książnica się znajduje, lub przynajmniej w bliskości onegoż, zwyczajne swe zamieszkanie mają, albowiem dla mieszkających zewnątrz miasta wypożyczanie książek z reguły miejsca nie ma.

Wyjątki od tej reguły w szczególnych przypadkach przez szefów krajowych po zasięgnieniu zdania przełożonych książnic dozwolone być mogą.

§. 6.

Kto książkę wypożyczyć chce, ten pierwszą razą swe prawo do tego wykazać winien.

Ci, którym prawo wypożyczania książek bez złożenia kaucyi przysłuża, mają się przez osobę przełożonemu książnicy znaną przedstawić dać.

Wypożyczający za kaucyą legitymują się poświadczeniami złożenia.

Jedni i drudzy otrzymają za poprzedniczem podaniem swego zamieszkania od przełożonego karty (poświadczenia biblioteczne), na których nazwisko i stan uprawnionego, tudzież odebranie poświadczenia złożenia względem złożonej kaucyi nadmienionem być ma.

Chcąc istotnie książkę wypożyczyć, wypożyczający z reguły dniem wprzód lub przynajmniej wcześnie tego samego dnia w książnicy karteczkę żądania swego oddać ma, tytuł książki, wypożyczyć się mającej, dokładnie zawierającą i własnem nazwiska podpisem opatrzoną. W celu ułatwienia manipulacyi przy owych książnicach, przy których natłok interesów to pożądanem robi, na stósownem miejscu, najlepiej przy wchodzie lub przed wchodem do sali bibliotecznej, umieszczona być może dobrze opatrzona schowalnia, w którą karteczki żądania wrzucać się mają. Na dniu następnym, lub, o ile służba to możliwem czyni, w późniejszej godzinie tego samego dnia książki tym wydają się, którzy kartami wykażą się.

Karteczki żądania jako recepisy zatrzymują się.

Ponieważ każdy oddawca karty, jako pełnomocnik onego uważa się, na którego imię karta opiewa, przeto najstaranniejsze zachowanie tejże poleca się. W przypadku zagubienia, aby wszelkiemu nadużyciu zapobiedz, bezzwłoczne o tem doniesienie przełożonemu książnicy w własnym interesie wypożyczających zrobić by wypadało.

Gebrauch machen, dass sie eine angemessene Caution erlegen. Zum Erlage der Caution können nach Umständen auch diejenigen Personen verpflichtet werden, welche von dem Landeschef das Recht, Bücher zu entlehnen, ausnahmsweise erhalten. Der Betrag der Caution darf an den grösseren und besuchteren Bibliotheken nicht unter 15 fl., an den minder besuchten nicht unter 10 fl. C. M. seyn; es kann jedoch auch ein grösserer Betrag erlegt werden.

Der Erlag der Caution gibt das Recht der Entlehnung für so lange, als die Caution erliegt. Die Caution zurückzuziehen ist jederzeit gestattet, doch kann in einem solchen Falle in demselben Semester des Studienjahres eine neuerliche Cautionirung nicht mehr stattfinden.

§. 4.

Die Cautionen sind nicht zu Handen der Bibliotheksvorsteher, sondern bei jenem Beamten zu erlegen, welcher die Cassegeschäfte der Lehranstalt, zu welcher die Bibliothek gehört, besorgt.

Ueber diese Cautionen sind ämtliche Erlagsscheine auszufertigen, welche mit fortlaufenden Nummern zu bezeichnen sind. Beim Entlehnen der Bücher werden die Erlagsscheine bei dem Vorsteher der Bibliothek hinterlegt, und beziehungsweise gegen die vom Bibliotheksvorstande einzuhändigenden Bibliotheksscheine (§. 6) eingewechselt.

§. 5.

In allen vorgedachten Fällen wird vorausgesetzt, dass die Entlehner in der Stadt, wo sich die öffentliche Bibliothek befindet, oder doch nahe an derselben, ihren ordentlichen Wohnsitz haben, indem an Auswärtige in der Regel keine Bücher verabfolgt werden.

Ausnahmen von dieser Regel können in besonderen Fällen von den Landeschefs nach Einvernehmung der Bibliotheksvorstände gestattet werden.

§. 6.

Wer ein Buch entlehnen will, hat das erstemal sein Recht dazu nachzuweisen.

Diejenigen, welchen das Recht zur Entlehnung von Büchern ohne Cautionsleistung zusteht, haben sich durch einen dem Bibliotheksvorsteher bekannten Mann vorstellen zu lassen.

Die Entlehner gegen Caution legitimiren sich mit den Erlagsscheinen.

Die Einen wie die Andern erhalten nach vorläufiger Angabe ihrer Wohnung von dem Bibliotheksvorsteher Karten (Bibliothekscheine), worauf der Name und Stand des Berechtigten, so wie der Empfang des Erlagsscheines über die erlegte Caution anzumerken ist.

Um ein Buch wirklich auszuleihen, hat der Entlehner in der Regel einen Tag früher oder mindestens bei Zeiten an demselben Tage bei der Bibliothek einen Begehrzettel abzugeben, welcher den Titel des zu entlehnenden Buches genau zu enthalten hat, und mit seiner Namensfertigung versehen seyn muss. Zur Erleichterung der Manipulation kann bei jenen Bibliotheken bei denen der Andrang der Geschäfte solches wünschenswerth macht, an einem passenden Orte, allenfalls neben oder vor dem Eingange des Bibliotheksaales ein gehörig verwahrter Schalter angebracht werden, in welchem die Begehrzettel hineinzuwerfen sind. Am folgenden Tage, oder, dafern der Dienst diess möglich macht, zu einer späteren Stunde desselben Tages werden die Bücher jenen, die sich mit den Karten ausweisen, ausgefolgt.

Die Begehrzettel werden als Recepisse zurückbehalten.

Da jeder Ueberbringer der Karte als Bevollmächtigter desjenigen betrachtet wird, auf dessen Namen sie lautet, so wird die sorgfältigste Verwahrung derselben empfohlen. Im Falle des Verlustes würde, um jedem Missbrauche vorzubeugen, die unverweilte Anzeige an den Vorsteher der Bibliothek im eigenen Interesse der Entlehner angezeigt seyn.

§. 7.

Książki z reguły na ciąg jednego miesiąca wypożyczają się. Po upływie tego terminu, jeżeliby tymczasem inny o książkę nie zgłosił się, nowy termin udzielonym być może.

§. 8.

Kto po upływie terminu książkę wypożyczoną nie zwróci, piśmiennie o to upomnionym być ma, a posługaczowi pismo napominające oddającemu, który jednak ani do odebrania książki, ani do zwrócenia recepisu upoważnionym być nie może, nagrodę posłanniczą, dla Wiednia na dwanaście, a dla innych miast na sześć krajcarów mon. konw. ustanowioną, zapłacić powinien.

Jeżliby upomnienie nie miało skutku zamierzonego, na ten czas po upływie ośmiu dni powtórne upomnienie za opłatą dwójnasobnej nagrody posłanniczej wydane być ma. Jeżeliby i to po dalszych ośmiu dniach bez skutku zostało, tedy przełożony książnicy doniesienie o tem szefowi krajowemu zrobi, który odebranie książki zarządzi.

Przełożonym książnic wyraźnie zakazuje się, od tych przepisów ze względu na osobę wypożyczającego lub innych okoliczności wyjątki robić.

§. 9.

Ktoby książkę uszkodził lub zgubił, ten szkodę zupełnie podług oznaczenia przełożonego książnicy wynagrodzić winien.

Co się tyczy uszkodzenia książki każdy wypożyczający swego własnego interesu strzedz powinien, i zaraz przy odebraniu dochodzić, czy nie znajduje się jaki defekt, o którym donieść należy. Póżniejsze podanie, że książka już przy odebraniu uszkodzoną była, nie może być uwzględnione.

§. 10.

Jeżeliby do wynagrodzenia szkody zobowiązany żądaniu zadosyć nie uczynił, tedy

1. jeżeli znajduje się ręczyciel, ten natychmiast zupełnie szkodę wynagrodzić winien. Regres przeciw temu, za którego ręczył, jemu samemu zostawia się.
2. jeżeli wypożyczający kaucyą złożył, tedy ją bibliotekarz za wydaniem poświadczenia złożenia odbiera, szkodę nią wynagradza, a resztę pieniędzy, jeżeliby co pozostało, znowu u kasy składa.

   Bibliotekarze wypadki takowe w ewidencyi utrzymywać i staranie mieć będą, żeby przy dalszem wypożyczaniu na to wzgląd miano, że kaucya zmniejszoną została.
3. Jeżeli wypożyczający z kasy publicznej płacę lub należytość pobiera, tedy ta miejsce kaucyi zastępuje, a co ku temu potrzebne, u kasy, z której płacę pobiera, zarządzić należy.

§. 11.

Kto na dłuższy czas jak na ośm dni wyjeżdża, ten książki wypożyczone zwrócić winien.

§. 12.

Kto pomieszkanie zmienia, ten o tem przełożonego książnicy zawiadomić, i nowe mu pomieszkanie oznajmić winien. Ktoby to zaniedbał, ten na przypadek, gdyby do

§. 7.

Die Bücher werden in der Regel auf die Dauer eines Monates hinausgeliehen. Nach Ablauf dieser Frist kann, wenn sich inzwischen kein Anderer um das Buch gemeldet hat, eine neuerliche Frist ertheilt werden.

§. 8.

Wer nach abgelaufener Frist das entlehnte Buch nicht zurückstellt, ist schriftlich zu mahnen, und hat dem Diener, welcher den Mahnzettel überbringt, der aber weder zum Empfange des Buches, noch zur Zurückstellung des Recepisses ermächtigt werden darf, einen Botenlohn zu entrichten, welcher für Wien auf zwölf, und für die anderen Städte auf sechs Kreuzer C. M. festgesetzt wird.

Bleibt die Mahnung ohne den beabsichtigten Erfolg, so ist nach Verlauf von acht Tagen eine zweite Mahnung gegen Bezahlung des doppelten Botenlohnes zu erlassen. Ist auch diese nach weiteren acht Tagen ohne Erfolg, so wird der Vorsteher der Bibliothek hievon die Anzeige an den Landeschef erstatten, welcher die Eintreibung des Buches einleiten wird.

Es ist den Bibliotheksvorstehern ausdrücklich untersagt, von diesen Weisungen aus Rücksicht auf die Person des Entlehners oder anderer Umstände halber Umgang zu nehmen.

§. 9.

Wer ein Buch beschädigt, oder verliert, hat den vollständigen, von dem Bibliothekvorsteher zu bestimmenden Ersatz zu leisten.

Rücksichtlich der Beschädigung eines Buches hat jeder Entlehner sein Interesse selbst zu wahren, und sogleich beim Empfange einen allfälligen Defect zu erheben und anzuzeigen. Die nachträgliche Angabe, das Buch sei schon beim Empfange beschädigt gewesen, kann nicht berücksichtigt werden.

§. 10.

Wenn der zum Ersatze Verpflichtete der Aufforderung dazu nicht nachkommt, so hat

1. im Falle ein Bürge vorhanden ist, derselbe sogleich die volle Entschädigung zu leisten. Der Regress an Jenem, für den er sich verbürgt hat, bleibt ihm selbst überlassen.
2. Falls der Entlehner eine Caution erlegt hat, erhebt dieselbe der Bibliothekar gegen Ausfolgung des Erlagscheines, leistet damit den Ersatz, und deponirt den allfälligen Geldrest wieder bei der Casse.

   Die Bibliothekare werden solche Vorgänge in Evidenz halten, und Sorge tragen, damit bei einem weiteren Entlehnen darauf Rücksicht genommen werde, dass die Caution verringert worden ist.
3. Bezieht der Entlehner aus einer öffentlichen Casse einen Gehalt oder eine Gebühr, so vertritt diese die Stelle der Caution, und es ist das Erforderliche bei der Casse, aus welcher der Gehalt erhoben wird, einzuleiten.

§. 11.

Wer für längere Zeit als für acht Tage verreiset, hat die entlehnten Bücher zurückzustellen.

§. 12.

Wer seine Wohnung verändert, hat hievon dem Vorsteher der Bibliothek die Mittheilung zu machen, und ihm die neue Wohnung anzuzeigen. Wer es unterlässt, hat für den Fall, dass

niego upomnienie wydać wypadało, dwójnasobną nagrodę posłanniczą §fem 8. ustanowioną zapłacić ma.

§. 13.

Przed wstępem wakacyi jesiennych wszystkie książki wypożyczone książnicy zwrócone być mają.

Wszakże, o ile rewizya całego stanu książkowego przedsięwziąść się mająca tego dozwala, na ciąg wakacyi znowu wydane być mogą.

§. 14.

W rzadkich przypadkach, gdyby wypożyczonych książek później nagle zapotrzebowano, za piśmienem wezwaniem przez bibliotekarza wydać się mającem, te bez nagrody posłanniczej, jeszcze przed upływem czasu zwrócone być mają.

§. 15.

Rękopisy, osobliwie kosztowne książki, książki, których do służby bibliotecznej i do trwałego użycia w czytelni potrzeba, szczególnie słowniki, tudzież książki do szukania w nich, jako dzienniki, roczniki i dzieła alfabetycznie ułożone, nakoniec dzieła belletrystyczne, których na innej drodze łatwo dostać można, z reguły wypożyczane nie będą.

§. 16.

Co do dzienników bieżących, jako też innych dzieł jeszcze wychodzących, aby z jednej strony ich użycie w czytelni nie długo zatrzymywać, z drugiej zaś strony ich zużyciu w stanie nieoprawnym zapobiedz, ile możności staranie o tem mieć się winno, aby je zeszytami lub innemi pewnemi częściami w tekturę oprawiano, i tak jeszcze przed porządnem oprawieniem czytającej publiczności w ręce oddawano.

Tudzież, ile możności, urządzić się ma, aby dzienniki bezpośrednio, po ich wyjściu w miejscowości książnicy od powszechnej czytelni oddzielnej wykładano, a przynajmniej członkom ciał nauczycielskich i towarzystw uczonych w §. 2. wymienionych wglądnienie i przeglądnienie onych zaraz możliwem się stało.

§. 17.

Co się tyczy oznaczenia liczby tomów, ile każdemu pojedyńczemu wypożyczającemu naraz wydać można, to od osądzenia przełożeństwa książnicy, pod względem na potrzeby innych wypożyczających i ilość kaucyi, gdyby takową złożono, zawisło.

§. 18.

Książki nowo sprawione przez dwa miesiące dla użycia w czytelni zatrzymane być muszą.

Wyjątek od tego dla tych jedynie osób miejsce mieć może, które do sprawienia pewnej jakiej książki przyłożyły się.

§. 19.

Jeźli profesorowie lub inni mężowie, naukową robotą zajęci, do wykończenia której osobliwszych literackich dochodzeń użyć chcą, w celu namienionym dostąpić sobie życzą prawa użycia wnętrznej książnicy, to jest prawa, w bibliotece książki wystawione i wykazy książek biblioteki osobiście i bezpośrednio przeglądać, tedy takowi o to przez szefa krajowego, który w takowym razie zdania przełożonego książnicy zasięgnąć winien, do ministerstwa oświecenia prośbę zanieść mają.

an ihn eine Mahnung zu erlassen wäre, das Doppelte des mit §. 8 festgesetzten Botenlohnes zu entrichten.

§. 13.

Vor Eintritt der Herbstferien der Bibliothek sind alle entlehnten Bücher zurückzustellen.

Doch können sie, in soferne die vorzunehmende Revision des ganzen Bücherstandes solches gestattet, für die Dauer der Ferien neuerdings hinausgegeben werden.

§. 14.

In den seltenen Fällen, wenn hinausgeliehene Bücher nochmals dringend benöthigt werden, sind sie über eine vom Bibliothekvorsteher zu erlassende schriftliche Einladung, wofür kein Botenlohn zu entrichten ist, auch vor Ablauf der Frist zurückzustellen.

§. 15.

Handschriften, besonders kostbare Bücher, Bücher, die zum Bibliothekdienste und zum beständigen Gebrauche im Lesesaale nöthig sind, insbesondere Wörterbücher, ferner Nachschlagwerke, wie Zeitschriften, Jahresberichte und alphabetisch-geordnete Werke, endlich belletristische Werke, die man sich leicht auf anderem Wege verschaffen kann, werden in der Regel nicht ausgeliehen.

§. 16.

In Betreff der laufenden Zeitschriften, so wie anderer im Erscheinen begriffener Werke, ist, um einerseits deren Benützung im Lesesaale nicht zu lange aufzuhalten, andererseits deren Abnützung im ungebundenen Zustande zu verhüten, nach Thunlichkeit dafür Sorge zu tragen, dass sie heftweise oder sonst nach gewissen Parthien cartonnirt werden, und so noch vor dem ordentlichen Einbinden dem Lesepublikum in die Hände gegeben werden können.

Auch ist, wo möglich, eine Einrichtung zu treffen, wodurch Zeitschriften unmittelbar nach ihrem Erscheinen in einem von dem allgemeinen Lesesaale abgesonderten Locale der Bibliothek aufgelegt, und wenigstens den Mitgliedern der Lehrkörper und der im §. 2 genannten gelehrten Gesellschaften die sogleiche Einsicht und Durchsicht derselben möglich gemacht würde.

§. 17.

Die Bestimmung der Zahl der Bände, welche jedem einzelnen Entlehner zugleich hinausgegeben werden kann, ist dem Ermessen des Bibliothekvorstandes mit Rücksicht auf die Bedürfnisse anderer Entlehner und die Höhe der etwa erlegten Caution anheim gestellt.

§. 18.

Neu angeschaffte Bücher müssen durch zwei Monate zum Gebrauche im Lesesaale zurückbehalten werden.

Eine Ausnahme hiervon kann nur in Betreff derjenigen Personen gemacht werden, welche die Anschaffung eines bestimmten Buches selbst veranlasst haben.

§. 19.

Wenn Professoren oder andere Männer, die mit einer wissenschaftlichen Arbeit beschäftiget sind, zu deren Vollendung sie besondere literarische Nachforschungen anstellen wollen, für den gedachten Zweck das Recht der Benützung der inneren Bibliothek, das ist, das Recht, die in der Bibliothek aufgestellten Bücher und die Bücherverzeichnisse der Bibliothek persönlich und unmittelbar durchzusehen, zu erlangen wünschen, so müssen sie darum durch den Landeschef, der diessfalls den Bibliothekvorsteher einzuvernehmen hat, beim Ministerium des Unterrichts einkommen.

§. 20.

Panowie szefowie krajowi starania przyłożyć mają, aby tych przepisów ściśle się trzymano, i zachodzącym zażaleniom na niezachowanie takowych bezzwłocznie zaradzano.

Thun m. p.

31.

Rozrządzenie ministerstwa wojny z dnia 21. Grudnia 1849,

do ogólnego wojskowego sądu apelacyjnego,

którem się postanawia na ten czas, póki siedlisko marynarskiej nadkomendy w Tryeście zostaje, właściwość sądu względem pertraktacyi spadkowej zeszłych z tego świata osób przy marynarce od półkownika do wyższych stopni idąc.

Ogólnemu wojskowemu sądowi apelacyjnemu, w celu dania polecenia illiryjskiej wnętrzno-austryackiej, tudzież Lombardzko-Weneckiej wojskowej komendzie krajowej, jako też nadkomendzie marynarskiej, podaje się do wiadomości, że, póki siedlisko nadkomendy marynarskiej w Tryeście się znajduje, pertraktacye spadkowe do ces. król. marynarki należących referentów, półkowników, Contre-Admirałów i Vice-Admirała przez illiryjskie wnętrzno-austryackie *Judicium delegatum militare* odbywane być mają.

Gyulai m. p.

32.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 13. Stycznia 1850,

do namiestnictw w Lincu, Solnogrodzie, Pradze, Bernie, Opawie, Gracu, Lublanie, Klagenfurcie (Celowcu), Tryeście, Insbruku, do gubernium galicyjskiego, gubernium dalmacyjskiego, komisyi gubernialnej krakowskiej, administracyi cywilnej we Węgrzech, w Siedmiogrodzie, w województwie i banacie Temeskim, i do Rady banalnej w Zagrzebiu,

mocą którego obwieszcza się postępowanie z obligacyami czesko-stanowemi na dniu 2. Stycznia 1850. w Seryi 446. przelosowanemi, tudzież z niemieckiemi biletami pieniężnemi dziesięciokrajcarowemi Seryi D na tymże samym dniu przelosowanemi.

Odnośnie do niższo-austr. rozporządzenia okólnego z dnia 29. Października 1829*) obwieszcza się, że obligacye eraryalne czesko-stanowe na dniu 2. Stycznia t. r. w Seryi 446 przelosowane $3^1/_2$, 4 i 5 procentowe, a mianowicie od Nr. 163104 aż do 164855 włącznie wedle postanowień najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818**) na nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w mon. konw. prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Przedsięwzięto oraz na dniu 2. b. m. przelosowanie niemieckich biletów pieniężnych, przy czem Serya D onychże wartości dziesięciokrajcarowej wyciągnioną została.

Przeto więc każdy literą D oznaczony bilet pieniężny dziesięciokrajcarowy w przeciągu dwóch miesięcy rachując od dnia 1. Stycznia r. 1850, za dziesięć krajcarów monetą zdawkową śrebrną i miedzianą w kasach wymieniających we Wiedniu, osobno ku temu przeznaczonych, lub w kasach poborowych w koronnych krajach oprócz niższej Austryi, wymienionym być może, co zaś nie przeszkadza, aby takowe bilety pieniężne i po upływie terminu wspomnianego do zapłat gotówką przy wszystkich kasach publicznych użytemi być mogły.

---

*) W zbiorze niższo-austr. prowincyonalnych ustaw, tom 11. stronica 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 46. stronica 16.

§. 20.

Die Herren Landeschefs werden Sorge tragen, dass diesen Vorschriften genau nachgekommen und dass allfälligen Beschwerden über Nichtbeobachtung derselben unverzüglich abgeholfen werde.

Thun *m. p.*

31.

Erlass des Kriegsministeriums vom 21. December 1849,

an das allgemeine Militär-Appellations-Gericht,

womit für die Zeit, in so lange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest seyn wird, die Gerichtszuständigkeit für die Abhandlung der Verlassenschaften der bei der Marine mit Tod abgehenden Individuen vom Obristen aufwärts, bestimmt wird.

Dem allgemeinen Militär-Appellations-Gerichte wird zur Anweisung des illirisch-innerösterreichischen, dann des lombardisch-venetianischen Landes-Militär-Commando, wie auch des Marine-Ober-Commando bekannt gegeben, dass, in so lange der Sitz des Marine-Ober-Commando in Triest sich befindet, die Abhandlungen der Uerlassenschaften der zur k. k. Marine gehörigen Referenten, Obersten, Contre-Admiräle und des Vice-Admirals von dem illirisch-innerösterreichischen Judicio delegato militari *zu pflegen seyn werden.*

Gyulai *m. p.*

32.

Erlass des Finanzministeriums vom 13. Jänner 1850,

an die Statthalterei in Linz, Salzburg, Prag, Brünn, Troppau, Gratz, Laibach, Klagenfurt, Triest, Innsbruck, an das galizische Gubernium, dalmatinische Gubernium, die Krakauer Gubernial-Commission, Civil-Verwaltung in Ungarn, Siebenbürgen, in der Woiwodschaft und dem Temeser Banate, und an den Banalrath in Agram,

womit die Behandlung der am 2. Jänner 1850 in der Serie 446 verlostsn böhmisch-ständischen Obligationen, so wie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu zehn Kreuzern Serie D kundgemacht wird.

*Mit Beziehung auf die niederösterreichische Circular-Verordnung vom 29. October 1829 *) wird bekannt gemacht, dass die am 2. Jänner d. J. in der Serie 446 verlosten böhmisch-ständischen Aerarial-Obligationen zu 3½, 4 und 5 Percent, und zwar von Nr. 163104 bis einschliessig 164855 nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 **) gegen neue, zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conventions-Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen, umgewechselt werden.*

Ferner ist auch am 2. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen und hierbei die Serie D *von jenen zu zehn Kreuzern gezogen worden.*

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben D *bezeichnete Münzschein zu zehn Kreuzern innerhalb zwei Monate vom 1. Jänner 1850 an gerechnet, gegen zehn Kreuzer in Silber- und Kupferscheidemünze bei der eigens hiezu bestimmten Verwechslungscasse in Wien, oder bei den Einnahmscassen in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt werden, was aber nicht hindert, dass derlei Münzscheine auch nach Ablauf der erwähnten Zeit zu Barzahlungen an alle öffentlichen Cassen verwendet werden können.*

---

*) *In der n. ö. Provinzial-Gesetzsammlung XI. Band, Seite 807.*

**) *In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, 46. Band, Seite 16.*

O tem przelosowaniu biletów pieniężnych i o działaniu publiczność jeszcze oprócz tego, stósownem obwieszczeniem w urzędowej części gazety głównej dotyczącego kraju koronnego zawiadomić się ma.

Krauss m. p.

33.

Rozporządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 14. Stycznia 1850,

do konsystorza wszechnicy wiedeńskiej i do senatów akademickich w Pradze, Ołomuńcu, Krakowie, we Lwowie, w Gracu i Insbruku,

mocą którego znosi się dotychczasowy zakaz egzaminowania izraelitów z prawa kościelnego, lub wystawiania tymże zaświadczeń frekwentacyjnych w razie uczęszczania na takowe odczyty dotyczące.

Już wedle najwyższych rezolucyi z dnia 21. Sierpnia 1820. i z dnia 24. Lutego 1833., tudzież wedle dekretów nadwornej komisyi naukowej z dnia 27. Października 1820, 21. Kwietnia 1829. L. 1729*), i 28. Lutego 1833. L. 1286**), dozwolonem było izraelitom, uczęszczać na odczyty prawa kościelnego. Zakazanem tylko było, przypuszczać ich do egzaminów z przedmiotu tego albo wydawać im dotyczące zaświadczenia lubo tylko frekwentacyjne.

Od zakazu egzaminowania ich z prawa kościelnego, o tyle, o ile ogólnie jeszcze egzamina podług nowszych co do studyów ustaw dopuszczalne są, od zakazu zaś wystawienia onym zaświadczeń frekwentacyjnych w razie uczęszczania na odczyty takowe bezwarunkowo odstąpić należy.

Thun m. p.

34.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Stycznia 1850,

do ces. król. namiestnictwa w niższej Austryi,

mocą którego oświadcza się, że przywilej Fryderykowi Rödigierowi we Wiedniu na dniu 22. Grudnia 1847. na wynalazek nowego bandażu rupturowego udzielony, ustaje.

Ministerstwo handlu oświadczyło, że przywilej Fryderykowi Rödigierowi we Wiedniu, (St. Ulrich) pod dniem 22. Grudnia 1847. na wynalazek nowego bandażu rupturowego na dwa lata udzielony z upływem tego czasu ustaje; dotyczące tu opisanie oryginalne, w tutejszym ces. król. instytucie politechnicznym zachowane, dla każdego do wejrzenia znajduje się.

Bruck m. p.

35.

Rozrządzenie ministerstwa handlu z dnia 14. Stycznia 1850,

którem niektóre przywileja z upływem czasu za ustałe oświadczają się:

Przywileja

1. Jana Punshon z dnia 22. Lipca 1839. na 10 lat „na poprawienie w sporządzaniu machin parowych z cylindrem zstępującym i występującym“;

---

*) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 57., stronica 311.

**) Tamże, tom 61., stronica 54.

Von dieser Münzschein-Verlosung und deren Wirkung ist das Publikum, noch ausserdem durch eine geeignete Kundmachung in dem ämtlichen Theile der Hauptzeitung jedes Kronlandes in die Kenntniss zu setzen.

Krauss m. p.

33.

Verordnung des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 14. Jänner 1850,

an das Consistorium der Wiener Universität und an die akademischen Senate zu Prag, Olmütz, Krakau, Lemberg, Gratz und Innsbruck,

wodurch das bisher bestehende Verbot, Israeliten aus dem Kirchenrechte zu prüfen, oder ihnen über den Besuch der Vorlesungen desselben Frequentations-Zeugnisse auszustellen, aufgehoben wird.

Schon nach den allerhöchsten Entschliessungen vom 21. August 1820 und 24. Februar 1833, und den Studien-Hofcommissions-Decreten vom 27. October 1820, 21. April 1829, Z. 1729 *), und 28. Februar 1833, Z. 1286 **), war den Israeliten gestattet, die Vorlesungen über das Kirchenrecht zu besuchen. Nur war verboten, sie aus diesem Gegenstande zu Prüfungen zuzulassen, oder ihnen auch nur Frequentations-Zeugnisse hierüber auszustellen.

Von dem Verbote, sie über das Kirchenrecht zu prüfen, hat es, insoweit als überhaupt Prüfungen nach den neueren Studiengesetzen noch zulässig sind, von dem Verbote aber, ihnen über den Besuch dieser Vorlesungen Frequentations-Zeugnisse auszustellen, unbedingt abzukommen.

Thun m. p.

34.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Jänner 1850,

an die k. k. Statthalterei für Niederösterreich,

womit das dem Friedrich Rödiger in Wien unterm 22. December 1847 verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes für erloschen erklärt wird.

Das Handelsministerium hat das dem Friedrich Rödiger in Wien (St. Ulrich) unterm 22. December 1847 auf zwei Jahre verliehene Privilegium auf die Erfindung eines neuen Bruchbandes durch Zeitablauf erloschen erklärt; die diessfällige Original-Beschreibung befindet sich zu Jedermanns Einsicht bei dem hiesigen k. k. polytechnischen Institute in Aufbewahrung.

Bruck m. p.

35.

Erlass des Handelsministeriums vom 14. Jänner 1850,

womit mehrere Privilegien als durch Zeitablauf erloschen erklärt werden.

Die Privilegien des

1. John Punshon vom 22. Juli 1839 für 10 Jahre, „auf die Verbesserung in Verfertigung von Dampfmaschinen mit ab- und aufsteigendem Cylinder."

---

*) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen. Band 57, S. 311.

**) Ebenda Band 61 S. 54.

2. Henryka Erharda z dnia 28. Listopada 1839. na lat 10 „na wynalazek kompozycyi metalowej do czcionków drukarskich, stereotypów i innych wyrobów giserni typowej".

3. Leopolda Kohn z dnia 10. Lipca 1843. przedłużony na 6ty rok, „na wynalazek nowych machin do przebierania i czyszczenia wełny owczej".

4. Antoniego Partsch z dnia 1. Lipca 1844 na 5 lat „na poprawienie w sporządzaniu fajek glinianych".

5. Jakóba Waldstein z dnia 8. Lipca 1844, przedłużony na 5ty rok, na wynalazek w wyrabianiu flintglasu do celów dyoptrycznych sposobnego".

6. Antoniego Lendynary z dnia 22. Lipca 1844. na lat 5, „na odkrycie i wynalazek w paleniu materyałów glinianych".

7. Józefa Wagnera z dnia 5. Lipca 1847., przedłużony na rok drugi, „na wynalazek machin do śrótowania płodów ziarnistych.

8. Adama Hügela z dnia 5. Lipca 1847., przedłużony na rok drugi, „na wynalazek i poprawienie metalowych piór do pisania" i

9. synów Michała Pfurtschellera, Jana, Franciszka i Ferdynanda Pfurtschellerów z dnia 26. Lipca 1847. na dwa lata, „na wynalazek w hartowaniu towarów stalowych", z upływem czasu ustały, a dotyczące opisy zarazem przez c. k. namiestnictwo dla kraju koronnego niższej Austryi c. k. politechnicznemu instytutowi do zachowania dla wglądnienia każdego się interesującego odsełają się.

Bruck m. p.

36.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 21. Stycznia 1850,

do wszystkich szefów krajowych i do konsystorza konfessyi augsburskiej i helweckiej,

którem postanawia się, że ewanielickiemu dusz starownikowi nie zabroniono, przy mieszanych małżeństwach pobłogosławienie wtedy przedsiębrać, jeżeli się poświadczeniem metryki wykaże, że małżeństwo podług przepisu dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Paździrnika 1841. L. 29427, zawarto.

W dodatku do prowizorycznych rozporządzeń, przez c. k. ministeryum spraw wewnętrznych w skutek najwyższego upoważnienia rozrządzeniem z dnia 30. Stycznia roku przeszłego L. 2260*) wydanych, co do stosunków akatolików rozporządza się:

Przy zaślubieniu oblubieńców, z których jedna strona religią katolicką, druga zaś ewanielicką, augsburską, lub helwecką konfessyą wyznaje, ewanielickiemu dusz starownikowi nie zabroniono, pobłosławienie małżeństwa wtedy przedsiębrać, jeżeli się poświadczeniem metryki wykaże, że małżeństwo podług przepisu dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 28. Października 1841, L. 29427**) zawarto.

---

*) Obacz je w tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 107.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, tom 69., stronica 264. jako dekret kancelaryi nadwornej do wszystkich rządów krajowych z dnia 3. Września 1841.

2. Heinrich Erhard vom 28. November 1839 für 10 Jahre, „auf die Erfindung einer Metallcomposition zu Buchdrucker-Lettern, Stereotypen und sonstiger Fabrikaten der Schriftgiesserei."

3. Leopold Kohn vom 10. Juli 1843, verlängert für's sechste Jahr, „auf die Erfindung neuer Schafwoll-Sortir- und Reinigungsmaschinen."

4. Anton Partsch vom 1. Juli 1844 für fünf Jahre, „auf die Verbesserung in Verfertigung von Thonpfeifenköpfen."

5. Jacob Waldstein vom 8. Juli 1844 verlängert für's fünfte Jahr, „auf die Erfindung in Erzeugung eines zu dioptrischen Zwecken geeigneten Flintglases."

6. Anton Lendinara vom 22. Juli 1844 für fünf Jahre, „auf die Entdeckung und Erfindung im Brennen von Thonmaterialien."

7. Joseph Wagner vom 5. Juli 1847, verlängert für's zweite Jahr, „auf die Erfindung von Maschinen zur Schrottung der Körnerfrüchte."

8. Adam Hügel vom 5. Juli 1847, verlängert für's zweite Jahr, „auf die Erfindung und Verbesserung der Metallschreibfeder," und

9. Michael Pfurtscheller's Söhne, Johann, Franz und Ferdinand Pfurtscheller vom 26. Juli 1847 für 2 Jahre, „auf die Erfindung in Härtung der Stahlwaaren," sind durch Zeitablauf erloschen, und die bezüglichen Beschreibungen werden unter einem durch die k. k. Statthalterei für das Kronland Niederösterreich dem k. k. polytechnischen Institute zur Aufbewahrung für Jedermanns Einsicht zugemittelt.

Bruck m. p.

36.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 21. Jänner 1850,

an alle Länderchefs und an das Consistorium Augsburger und Helvetischer Confession,

wodurch bestimmt wird, dass es dem evangelischen Seelsorger unbenommen sei, bei gemischten Ehen die Einsegnung dann vorzunehmen, wenn durch den Matrikelschein nachgewiesen wird, dass die Ehe nach Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 28. October 1841, Zahl 29427, geschlossen worden ist.

Nachträglich zu den von dem k. k. Ministerium des Innern in Folge allerhöchster Ermächtigung mit dem Erlasse vom 30. Jänner v. J., Z. 2260*), getroffenen provisorischen Verfügungen in Bezug auf die Verhältnisse der Akatholiken wird verordnet:

Bei der Verehelichung von Brautleuten, von denen ein Theil sich zu der katholischen Religion, der andere aber zur evangelischen Augsburger oder Helvetischen Confession bekennt, ist es dem evangelischen Seelsorger unbenommen, die Einsegnung der Ehe dann vorzunehmen, wenn durch den Matrikelschein nachgewiesen wird, dass sie nach Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 28. October 1841, Z. 29427 **), geschlossen worden ist.

---

*) Siehe denselben im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes unter Nr. 107.

**) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen Band 69, Seite 264, als Hofkanzleidecret an sämmtliche Landesstellen vom 3. September 1841.

Temże przepis dekretu kancelaryi nadwornej z dnia 27. Grudnia 1843, L. 40852*), znosi się.

Thun m. p.

37.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 24. Stycznia 1850,

do namiestników w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Tyrolu, Czechach, Morawii, Szląsku, Styryi, Karyntyi, Krainie, Pobrzeżu, do szefów krajowych w Galicyi i Dalmacyi, i do urzędu obwodowego w Czerniowcach na Bukowinie,

którem w skutek cesarskiej rezolucyi wszystkim nauczycielom gimnazyalnym, którzy płace z publicznych funduszów pobierają, nauczanie prywatne w tak zwanych korepetycyach zakazuje, a za to im pod pewnemi warunkami dodatek z funduszu naukowego w 200 złt. r. rocznie, od 1. Listopada 1849. począwszy, udziela się.

Dekretem nadwornym z dnia 3. Maja 1832, L. 1917, nauczycielom gimnazyalnym w miejscach, w których nie ma uprawnionych nauczycieli prywatnych i instruktorów, pod pewnemi ograniczeniami dozwolonem było, dawać uczniom gimnazyalnym w celu lepszego tychże wykształcenia w tak zwanych korepetycyach naukę prywatną w przedmiotach studyów gimnazyalnych.

Gdyż atoli nowa organizacya gimnazyów potrzebnem czyni, aby nauczyciele wszelkie swe siły publicznemu nauczaniu poświęcali, gdy nauka ta nadal udzielaną być ma sposobem, w skutek którego poboczne nauczanie prywatne z reguły niepotrzebnem się staje, gdy nadto dawanie tak zwanych koreptycyi z wielokrotnemi niestósownościami, z pomyślnym stanem gimnazyów niezgadzającemi się, połączone było, przeto w skutek najwyższej rezolucyi z dnia 29. Grudnia 1849. wszystkim nauczycielom gimnazyalnym, którzy z publicznych funduszów płace pobierają, dawanie nauki prywatnej w tak zwanych korepetycyach zakazuje się. Dyrektorowie bacznymi na to być mają i za to odpowiedzialnymi są, aby ten zakaz żadną miarą nie przekraczano ani pomijano.

Aby zaś oraz z uwzględnieniem włożonych nań wyższych obowiązków polepszyć zewnętrzne położenie nauczycieli gimnazyalnych w najniższych płacach zostających, i wynagrodzić szkodę powyższym zakazem im urosłą, raczył Najjaśniejszy Pan najłaskawiej ten wniosek zatwierdzić, żeby rzeczywistym, z funduszu naukowego płaconym nauczycielom, włącznie byłych w klasę tych ostatnich powróconych prefektów gimnazyalnych, jeżeli przed połączeniem studyów filozoficznych z gimnazyalnemi w gimnazyach wyż rzeczonych ustanowionymi byli, nie mniej onym, którzy na przyszłość jako nauczyciele gimnazyalni w takowych ustanowieni będą, aż do stanowczego uregulowania płac począwszy od dnia 1. Listopada 1849., dodatek dwóchset złotych reńskich z funduszu naukowego wypłacano.

Do tego dodatku jednak wszelkie dodatki podziesiątkowe lub osobowe, jakich nauczyciel takowy już używa, w ten sposób wrachowane być mają, iż onym tylko nauczycielom, których dodatki mniej jak dwieście złotych reńskich wynoszą, brak do tej ostatniej ilości dopełnionym być ma.

---

*) W zbiorze niższo-austr. prowincyonalnych ustaw, tom 25., stronica 204.

Hiedurch wird die Vorschrift des Hofkanzleidecretes vom 27. December 1843 Z. 40852 *), aufgehoben.

Thun m. p.

37.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Jänner 1850,

an die Statthalter in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Böhmen, Mähren, Schlesien, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, an die Länderchefs von Galizien und Dalmatien, dann an das Kreisamt zu Czernowitz in der Bukowina,

womit in Folge kaiserlicher Entschliessung allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt, dagegen ihnen unter gewissen Bedingungen eine Zulage aus dem Studienfonde von 200 fl. jährlich, vom 1. November 1849 angefangen, zugewiesen wird.

Mit Hofdecret vom 3. Mai 1832, Z. 1917, ist den Gymnasiallehrern an Orten, wo keine befugte Privatlehrer und Instructoren gefunden werden, unter gewissen Beschränkungen gestattet worden, Schülern des Gymnasiums, zu deren bessern Ausbildung in den sogenannten Nachstunden Privatunterricht in den Gegenständen des Gymnasialstudiums zu ertheilen.

Nachdem jedoch die neue Organisation der Gymnasien es nothwendig macht, dass die Lehrer ihre ganze Kraft dem öffentlichen Unterrichte widmen, nachdem dieser Unterricht fortan in einer Weise ertheilt werden soll, welche einen daneben hergehenden Privatunterricht für die Schüler in der Regel entbehrlich macht, nachdem das Ertheilen der sogenannten Nachstunden von mehrfachen Uebelständen begleitet war, welche mit einem gedeihlichen Zustande der Gymnasien nicht verträglich sind, so wird gemäss allerhöchster Entschliessung vom 29. December 1849 allen Gymnasiallehrern, deren Gehalte aus öffentlichen Fonden bestritten werden, das Ertheilen des Privatunterrichtes in den sogenannten Nachstunden untersagt. Die Directoren haben darauf zu sehen, und sind dafür verantwortlich, dass dieses Verbot in keiner Weise übertreten oder umgangen werde.

Um aber zugleich mit Rücksicht auf die höheren, nun an sie gestellten Anforderungen die äussere Lage der in den niedrigsten Gehalten stehenden Gymnasiallehrer zu verbessern, und den durch das obige Verbot ihnen erwachsenden Nachtheil zu vergüten, haben Seine Majestät den Antrag allergnädigst zu genehmigen geruht, dass den wirklichen, aus dem Studienfonde besoldeten Lehrern mit Einschluss der in die Reihe der letztern zurückgetretenen ehemaligen Gymnasial-Präfecte, in soferne sie vor der Verschmelzung der philosophischen mit den Gymnasialstudien an den oben bezeichneten Gymnasien angestellt waren; so wie jenen, die daselbst in der Folge als Gymnasiallehrer werden angestellt werden, bis zur definitiven Regulirung der Gehalte vom 1. November 1849 an, eine Zulage von zweihundert Gulden aus dem Studienfonde erfolgt werde.

Es sind aber in diese Zulage alle Decennal- oder Personalzulagen, welche ein solcher Lehrer bereits geniesst, in der Art einzurechnen, dass nur jenen Lehrern, deren Zulagen weniger als zweihundert Gulden betragen, der Abgang von dem letztern Betrage zu ergänzen ist.

---

*) In der n. ö. Provinzial-Gesetz-Sammlung, Band 25, Seite 204.

Równie też dodatki podziesiątkowe, jakich nauczyciele gimnazyalni wedle istniejących przepisów na przyszłość osięgną, do tych tu dozwolonych dodatków wrachowane, a oprócz tego i na przyszłość podług dotychczasowej, pierwotnie usystemizowanej płacy wyrachowane być powinny.

Tą samą najwyższą rezolucyą raczył Najjaśniejszy Pan tymczasowym dyrektorom gimnazyów rządowych, obecnie z 8 klas złożonych, remuneracye, a to przy gimnazyach owych miejsc, w których uniwersytety istnieją, lub pierwej licea i studya filozoficzne istniały, w sumie trzechset złt. r., przy innych zaś w sumie dwóchset złt. r. począwszy od roku szkolnego 1849-50., z funduszu naukowego najłaskawiej dozwolić.

Thun m. p.

38.

Pismo rozporządzające ministra wyznań i oswiecenia z dnia 24. Stycznia 1850,

do panów namiestników w niższej Austryi i Styryi,

którem oświadcza się, że stowarzyszenia niemiecko-katolickich wyznawców obecnie podług §§fów 2. i 4. patentu z dnia 4. Marca 1849*) jako kościół lub społeczeństwo religijne uznane być nie mogą, i że przeciwnie zwolennikom owego wyznania praw §fem 1. onego patentu zagwarantowanych odmawiać nie wolno.

Wedle przedłożonych zasad urządzenia i wyznania tak zwanych wolno-chrześciańskich, czyli niemiecko-katolickich wyznawców, temuż wyznaniu wszelkiej stale stojącej, a nie jedynie tylko przeczącej treści niedostaje.

Nie mniej też dotychczasowy rozwój stowarzyszeń jego zwolenników dostateczną rękojmię podaje, iż one szczególnie na religijnej potrzebie zasadzają się, i takową powodowane bywają.

Z tychto powodów nie mogą one za kościół lub społeczeństwo religijne obecnie być uznane, ani im też stanowisko pierwszeństwa, jakie prawnie uznanym społeczeństwom religijnym przed wszystkiemi innemi stowarzyszeniami na mocy §§fów 2. i 4. najwyższego patentu z dnia 4. Marca 1849. przysłuża, prowizorycznemi rozporządzeniami przyznawać, a przez to konstytucyjne prawodawstwo uprzedzać nie można.

Przeciwnie zwolennikom owego zeznania praw §fem 1. onego najwyższego patentu zagwarantowanych odmawiać nie wolno.

Thun m. p.

---

*) Ob. go w tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 151.

Eben so sind die Decennalzulagen, welche die Gymnasiallehrer nach den bestehenden Vorschriften in Hinkunft erlangen werden, in die hier bewilligten Zulagen einzurechnen, und sie sind überdies auch künftig nach dem bisherigen ursprünglich systemisirten Gehalte zu berechnen.

Mit derselben allerhöchsten Entschliessung haben Seine Majestät den provisorischen Directoren der nun aus acht Classen bestehenden Staatsgymnasien Remunerationen, und zwar bei jenen Gymnasien, welche sich an Orten befinden, wo Universitäten bestehen, oder früher Lyceen und philosophische Studien bestanden haben, im Betrage von dreihundert Gulden, bei den übrigen aber im Betrage von zweihundert Gulden vom Studienjahre 1849-50 an, aus dem Studienfonde allergnädigst zu bewilligen geruht.

Thun *m. p.*

38.

Schreiben des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 24. Jänner 1850,

an die Herren Statthalter in Niederösterreich und Steiermark,

wodurch ausgesprochen wird, dass die Vereine der deutsch-katholischen Glaubensgenossen derzeit im Sinne der §§. 2 und 4 des Patentes vom 4. März 1849 *) nicht als Kirche oder Religionsgesellschaft anerkannt, dagegen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden können.

Nach den vorliegenden Grundzügen der Verfassung und des Bekenntnisses der sogenannten frei-christlichen, oder deutsch-katholischen Glaubensgenossen fehlt es diesem Bekenntnisse an jedem feststehenden nicht bloss verneinenden Inhalte.

Eben so wenig bietet die bisherige Entwicklung der Vereine seiner Anhänger genügende Bürgschaft, dass sie vornehmlich auf einem religiösen Bedürfnisse beruhen, und durch dasselbe geleitet werden.

Aus diesen Gründen können sie als Kirche oder Religionsgesellschaft derzeit nicht anerkannt, noch kann ihnen die durch die §§. 2 und 4 des allerhöchsten Patentes vom 4. März 1849, den gesetzlich anerkannten Religionsgesellschaften vor allen anderen Vereinen eingeräumte bevorzugte Stellung durch provisorische Verfügungen zuerkannt, und dadurch der verfassungsmässigen Gesetzgebung vorgegriffen werden.

Dagegen dürfen den Anhängern jenes Bekenntnisses die durch den §. 1 jenes allerhöchsten Patentes gewährten Rechte nicht versagt werden.

Thun *m. p.*

**) S. dasselbe im Ergänzungsbande des Reichs-Gesetzblattes unter Nr. 151.*

39.

Rozrządzenie ministra wyznań i oświecenia z dnia 25. Stycznia 1850,

do namiestników: w niższej Austryi, wyższej Austryi, Solnogrodzie, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Kariny, Pobrzeżu, Czechach, Morawii, Szląsku; do naczelników krajowych: w Galicyi i Dalmacyi, i do urzędu obwodowego w Czerniowcach,

którem się gimnazyalnym ciałom nauczycielskim do woli zostawia, §. 75. organizacyjnego projektu dla gimnazyów *) względem wydawania semestralnych zaświadczeń szkolnych bez przedsiębrania egzaminu finalnego, już z końcem 1. półrocza bieżącego roku szkolnego 1849-50 w wykonanie wprowadzić.

Ze strony ciała nauczycielskiego jednego gimnazyum wystósowano do mnie zapytanie: czy §. 75. organizacyjnego projektu dla gimnazyów już w 1. półroczu bieżącego roku szkolnego w zastósowanie wejść ma.

Zastósowanie tego paragrafu supomuje, że ciała nauczycielskie, coby pożądanem było, w tem położeniu się znajdują, bez egzaminu finalnego o postępie przynajmniej większej liczby swych uczniów pewny sąd dawać, tudzież, że zaświadczenia wedle wskazania §. 76. tegoż projektu wydawane będą.

Jeżeli jakie gimnazyum za rzecz stósowną uznaje, z uwzględnieniem tych dwóch supozycyi namieniony paragraf z końcem 1. półrocza w wykonanie wprowadzić, tedy to nie tylko mu dozwolonem jest, a ja proszę Waszmość . . . takowe gimnazya potrzebnemi zaświadczeń formularzami zaopatrzyć, lecz owszem mem jest życzeniem, aby doświadczenia takowe, gdzie potrzebne do tego warunki znajdują się, robiono, i aby mi przez dyrektorów gimnazyalnych o skutku tychże z początkiem 2. półrocza sprawę zdano.

Waszmość . . . raczysz zatem stósowne do gimnazyalnych ciał nauczycielskich wydać zlecenie.

Thun m. p.

40.

Rozrządzenie ministra wojny z dnia 29. Stycznia 1850,

którem się przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzone postanowienia względem przypuszczania i postępowania z cudzemi okrętami wojennemi w c. k. austryackich portach obwieszczają.

Na najpoddańszy wniosek ministra wojny, i za doradą Rady ministrów, raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą uchwałą z dnia 28. Grudnia 1849. następujące postanowienia względem przypuszczania i postępowania z cudzemi okrętami wojennemi w c. k. austryackich portach zatwierdzić:

§. 1.

Jako porty wojenne oświadczają się:

1. Port Wenecyi, pod którą nazwą ze względu na miejscowe stosunki, przestrzeń nadbrzeżna od faru w *Cavalino* aż do *Porto di Brondolo* w odległości strzału armatniego objętą jest.

---

*) Projekt ten oddzielnie w ces. król. drukarni nadwornej i rządowej we Wiedniu, we wielkim formacie półćwiartkowym, r. 1849 wydrukowano.

39.

Erlass des Ministers des Cultus und Unterrichts vom 25. Jänner 1850,

an die Statthalter in Niederösterreich, Oberösterreich, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Böhmen, Mähren, Schlesien; an die Länderchefs in Galizien und Dalmatien und das Kreisamt zu Czernowitz,

wodurch den Gymnasial-Lehrkörpern freigestellt wird, den §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien *) hinsichtlich der Ausstellung von Semestral-Schulzeugnissen ohne Vornahme einer Schlussprüfung, auch schon am Schlusse des I. Semesters des laufenden Schuljahres 1849-1850 in Ausführung zu bringen.

Es ist von dem Lehrkörper eines Gymnasiums an mich die Anfrage gestellt worden: ob der §. 75 des Organisations-Entwurfes für Gymnasien schon im 1. Semester des laufenden Schuljahres in Anwendung zu kommen habe.

Die Anwendung dieses Paragraphes setzt voraus, dass die Lehrkörper, wie es zu wünschen ist, in der Lage sind, ohne Schlussprüfung über den Fortgang wenigstens der Mehrzahl ihrer Schüler ein sicheres Urtheil zu fällen, und dass die Zeugnisse nach der Anweisung des §. 76 desselben Entwurfes ausgestellt werden.

Wenn ein Gymnasium es für zweckmässig erachtet, mit Beachtung dieser beiden Voraussetzungen den genannten Paragraph am Schlusse des ersten Semesters in Ausführung zu bringen, so ist ihm diess nicht nur gestattet, und ich ersuche Euere . . . solche Gymnasien mit den nöthigen Zeugnissformularien zu versehen, sondern es liegt sogar in meinem Wunsche, dass Versuhe dieser Art, wo die dazu erforderlichen Bedingungen vorhanden sind, gemacht, und über den Erfolg derselben mit Beginn des zweiten Semesters mir von den Gymnasial-Directoren Bericht erstattet werde.

Euere . . . wollen demgemäss die geeignete Weisung an die Gymnasial-Lehrkörper erlassen.

Thun m. p.

40.

Erlass des Kriegsministers vom 29. Jänner 1850,

womit die von Sr. Majestät sanctionirten Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k. k. österreichischen Häfen kundgemacht werden.

Ueber allerunterthänigsten Vortrag des Ministers des Krieges, und über Einrathen des Ministerrathes, haben Se. Majestät mit allerhöchster Entschliessung vom 28. December 1849 nachstehende Bestimmungen über die Zulassung und Behandlung fremder Kriegsschiffe in den k. k. österreichischen Häfen zu sanctioniren geruht:

§. 1.

Als Kriegshäfen werden erklärt:

1. Der Hafen von Venedig, unter welcher Benennung der Localverhältnisse wegen, die Küstenstrecke von dem Leuchthurme von Cavalino bis zum Porto di Brondolo auf Kanonen-Schussweite einbegriffen ist.

---

*) Dieser Entwurf ist abgesondert gedruckt in der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien, in gr. 8. 1849.

2. Port Pola na nadbrzeżu Istryańskiem włącznie wszystkich najbliżej leżących portów i miejsc kotwicowych, od północnego końca wysp Bryońskich aż do *Punta di Promontore*.

3. Port Lissa w Dalmacyi włącznie wszystkich miejsc kotwicowych i stanowisk dla okrętów na całej wyspie.

Żaden cudzy okręt wojenny z reguły do nich zawinąć nie będzie mógł. Tylko do portów Pola i Lissa, wpłynięcie przy grożącem niebezpieczeństwie okrętu (*rélache forcée*) przypuszczonem będzie, w którym to przypadku statek wojenny, o ile to być może, do głównego portu wbiedz, tamże zaraz wewnątrz wstępu portowego kotwicę rarzucić i w razie potrzeby wyznaczenia placu kotwicowego przez miejscowy urząd marynarski oczekiwać ma.

Jeżeliby okolicznościami okręt wojenny zmuszonym był w jednym z zewnętrznych portów lub placów kotwicowych na kotwicy stanąć, tedy komendant onegoż, o ile to być może o tem komendanta portu głównego lub stacyi wojskowej zawiadomić i bliższych zarządzeń oczekiwać ma.

§. 2.

Port i stanowisko dla okrętów przy Tryeście włącznie zatoki morskiej *Muggia* aż do *Punta grossa* zostają wprawdzie dla wpłynięcia okrętów wojennych mocarstw zaprzyjaźnionych otwarte, wszakże pod warunkami następującemi:

a) Do wnętrza przestrzeni strzału działowego bateryi portowej w jednym a tym samym czasie nigdy więcej okrętów wojennych tej samej bandery jak jeden wielki lub dwa mniejsze okręty żaglowe albo parowe, to jest takowe, które niżej 300 ludźmi opatrzone są, przypuszczają się, wyjąwszy ten przypadek, że za poprzedniczem porozumieniem się dotyczącego rządu z austryackim, przez ten ostatni stósowne ku temu pozwolenie udzielonem zostało.

Przy miejscowem położeniu Tryestu i zatoki *Muggia* tudzież Wenecyi i objętej tu przestrzeni nadbrzeżnej *rélache forcée* miejsca mieć nie może, a przeto też uskutecznienia nie znajduje.

b) Każdy takowy wojenny okręt żaglowy czy parowy ściśle na owem tylko miejscu na kotwicy stanie, jakie mu powołany ku temu rząd portowy oznaczy, a gdyby okręt wojenny do zarzucenia kotwicy pierwej jeszcze przymuszonym był, tedy takowy, gdyby to urząd portowy, podług swych instrukcyi za potrzebne uznał, natychmiast miejsce wedle wskazania zmienić musi.

c) Przy dostatecznem uzbrojeniu okrętu, i ogólnie, jeżeli okręt do klasy należy, salutacyą zwykle przedsiębiorącej, tedy takowy cesarską banderę austryacką natychmiast salutować będzie, która salutacya onemuż równą wystrzałów ilością odwzajemni się.

d) Przy nadejściu każdego okrętu wojennego cudzej bandery komendant tegoż gubernatora lub nadkomendanta wojskowego o przyczynie swego wpłynięcia, jako też mniej więcej o trwaniu swego pobytu zawiadomić winien, a bez potrzeby i bez zasięgnionego wprzód pozwolenia gubernatora lub nadkomendanta wojskowego okręt wojenny pobytu na dłużej rozciągać nie może, jak na ten czas, jaki do wyrzeczonego celu zgodnie z gubernatorem lub nadkomendantem wojskowym wyznaczono.

2. Der Hafen von Pola an der Istrianer Küste mit Einschluss aller zunächst liegenden Häfen und Ankerplätze, von dem nördlichen Ende der Brionischen Inseln bis zu der Punta di Promontore.

3. Der Hafen von Lissa in Dalmatien mit Einschluss aller Ankerplätze und Rheden auf der ganzen Insel.

Kein fremdes Kriegsschiff wird in der Regel in selbe einlaufen können. Nur in Pola und in Lissa wird das Einlaufen bei dringender Schiffsgefahr (rélache forcée) *zugelassen werden, in welchem Falle das Kriegsfahrzeug, wenn nur irgend möglich, in den Haupthafen einzulaufen, daselbst gleich innerhalb der Hafenmündung zu ankern und nöthigenfalls die Anweisung eines Ankerplatzes durch die Local-Seebehörde abzuwarten haben wird.*

Haben die Umstände das Kriegsschiff genöthiget, in einem der Aussen-Häfen oder Ankerplätze die Anker zu werfen, so hat der Commandant derselben, sobald es möglich, davon den Commandanten des Haupthafens oder der Militärstation in Kenntniss zu setzen lassen, und die näheren Verfügungen abzuwarten.

§. 2.

Der Hafen und die Rhede von Triest einschliesslich der Bay von Muggia bis zur Punta grossa *bleiben zwar für das Einlaufen der Kriegsschiffe befreundeter Mächte offen, jedoch unter nachstehenden Bedingungen:*

a) *Innerhalb des Kanonen-Bereiches der Hafen-Batterien werden zu gleicher Zeit von Kriegsschiffen derselben Flagge nie mehr als ein grosses oder zwei kleinere Segel- oder Dampfschiffe, solche nämlich, deren Bemannung unter 300 Mann beträgt, zugelassen, den Fall ausgenommen, in welchem einer vorausgegangenen Verständigung der entsprechenden Regierung mit der österreichischen zufolge, von dieser Letzteren die Erlaubniss hiezu ertheilt worden wäre.*

Bei der örtlichen Lage von Triest und der Bay von Muggia gleichwie von Venedig und der darunter begriffenen Küstenstrecke kann die rélache forcée *nicht eintreten, und daher nicht geltend gemacht werden.*

b) *Ein jedes solches Kriegs-Segel- oder Dampfschiff wird genau nur an jener Stelle vor Anker gehen, welche demselben durch das hiezu berufene Hafenamt wird bezeichnet werden, und wäre das Kriegsschiff zum Vorankergehen noch früher gezwungen worden, so muss dasselbe, wenn diess von dem Hafenamte, seinen Instructionen gemäss für nöthig erachtet würde, demnächst den Platz nach Anweisung verändern.*

c) *Bei hinlänglicher Armirung des Schiffes, und überhaupt wenn das Schiff einer Classe angehört, die sonst Salutirungen vornimmt, wird dasselbe die kaiserliche österreichische Flagge sogleich zu salutiren haben, welche Salutirung demselben mit einer gleichen Anzahl Schüsse erwiedert werden wird.*

d) *Bei der Ankunft eines jeden Kriegsschiffes fremder Flagge hat der Commandant desselben den Gouverneur oder Militär-Obercommandanten von der Ursache seines Einlaufens wie annähernd von der Dauer seines Aufenthaltes in Kenntniss zu setzen, und nicht ohne Noth und früher eingeholter Erlaubniss des Gouverneurs oder Militär-Obercommandanten darf ein Kriegsschiff den Aufenthalt auf eine längere Zeit ausdehnen, als jene, welche zu dem ausgesprochenen Zwecke einverständlich mit dem Gouverneur oder Militär-Obercommandanten festgesetzt wurde.*

e) W porcie znajdujące się cudze okręty wojenne wystrzału porannego i wieczornego dawać nie mogą.

f) Oprócz oficerów i podoficerów, którzy zazwyczaj przyboczną broń noszą, ludzie cudzego okrętu wojennego tylko bezzbrojno, i w mniejszych oddziałach na ląd wstępywać mogą.

§. 3.

We wszystkich innych ufortyfikowanych portach nadbrzeża istryańskiego, kroacko-dalmatyńskiego i austryacko-włoskiego cudzym okrętom wojennym podług tychże samych zasad wpłynięcia i pobytu pojedyńczych cudzych okrętów wojennych dozwala się, względem czego każdemu urzędowi portowemu szczególnie instrukcye udzielone będą.

§. 4.

Żaden cudzy okręt wojenny, wyjąwszy przypadek szczególnego ułożenia się z dotyczącym rządem, jakiegobądź portu państw austryackich jako trwałej stacyi używać nie może.

§. 5.

Pod zachowaniem tych warunków, jako też policyi portowej w każdym porcie istniejącej, tudzież ustaw co do zdrowia, cła i poczty cudze okręty wojskowe każdego zaprzyjaźnionego mocarstwa marynarskiego gościnnego przyjęcia i obchodzenia się, zwyczajom ucywilizowanych narodów odpowiednego, oczekiwać mogą.

§. 6.

Tak w ufortyfikowanych, jak nieufortyfikowanych portach, dla uniknięcia wszelkiego nieporozumienia rotmani i urzędnicy portowi obowiązani są, komendanta każdego cudzego statku wojennego o istniejących regulaminach, jako też i o policyjnych urządzeniach portu dotyczącego należycie zawiadomić.

Gyulai m. p.

41.

Okólny reskrypt ministra wojny z dnia 29. Stycznia 1850,

do wszystkich wojskowych władz,

którym się rozporządza, iż wojskowe znaki służbowe dla oficerów i dla ludzi każdej klasy, w żadnej innej jak przez Najjaśniejszego Pana, w przepisie o wojskowych znakach służbowych *) uchwalonej formie i wielkości nosić nie wolno.

Doszła mię wiadomość, iż oficerskie znaki służbowe, mianowicie owe I. klasy, przez fabrykantów wyrobami bronzowemi zajmujących się w różnej wielkości, niezważając na formę normalną i odstępując co się tyczy wykroju i przypinania orła cesarskiego, sporządzane i sprzedawane bywają.

Ponieważ u pojedyńczych ustalić by się mogło to mniemanie iż kupione znaki służbowe niewątpliwie zastępywać mogą miejsce tych, które ces. król. urząd menniczy wydaje, i których w ces. król. kasach wojennych dostać można, przeto widzę się spowodowanym, takowemu zdaniu z tem oświadczeniem naprzeciw wystąpić, iż wojskowe

*) Ob. go w V. części z przeszłego roku 1849. dziennika praw państwa pod Nr. 17.

e) Dürfen die im Hafen befindlichen fremden Kriegsschiffe keinen Morgen und Abend-Schuss geben.

f) Ausser den Officieren und Unterofficieren, welche für gewöhnlich Seitengewehre tragen, darf die Mannschaft eines fremden Kriegsschiffes nur unbewaffnet, und in kleineren Abtheilungen das Land betreten.

§. 3.

In allen übrigen befestigten Häfen der Istrianer der croatisch-dalmatiner und der österreichisch-italienischen Küste wird fremden Kriegsschiffen nach denselben Grundsätzen das Einlaufen und der Aufenthalt einzelner fremder Kriegsschiffe gestattet, und werden hierüber jedem Hafenamte besondere Instructionen ertheilt werden.

§. 4.

Kein fremdes Kriegsschiff darf, den Fall eines besonderen Uebereinkommens mit der betreffenden Regierung ausgenommen, irgend einen Hafen der österreichischen Staaten zum bleibenden Stationsplatze machen.

§. 5.

Unter Beobachtung dieser Bedingungen, so wie der in jedem Hafen bestehenden Hafen-Polizei, dann der Sanitäts-, Zoll- und Postgesetze können fremde Kriegschiffe jeder befreundeten Seemacht auf die den Gebräuchen gesitteter Nationen entsprechende gastfreundliche Aufnahme und Behandlung rechnen.

§. 6.

Sowohl in befestigten, als unbefestigten Häfen, sind zur Vermeidung eines jeden Missverständnisses die Lootsen und Hafenbeamten verpflichtet, den Commandanten eines fremden Kriegsfahrzeuges von den bestehenden Reglements, wie von den polizeilichen Anordnungen des betreffenden Hafens in gehörige Kenntniss zu setzen.

Gyulai m. p.

41.

Circular-Rescript des Kriegsministers vom 29. Jänner 1850,

an sämmtliche Militärbehörden,

wodurch verordnet wird, dass die Militärdienstzeichen für die Officiere und für die Mannschaft jeder Classe in keiner anderen als in der von Sr. Majestät in der Vorschrift für das Militärdienstzeichen*) genehmigten Gestalt und Grösse getragen werden dürfen.

Es ist mir zur Kenntniss gekommen, dass die Officierdienstzeichen, namentlich jene der 1. Classe von Bronce-Fabrikanten in verschiedener Grösse, mit Nichtbeachtung der Normalform, dann Abweichungen bezüglich des Ausschnittes und der Befestigung der kaiserlichen Adler verfertiget und dem Verkauf übergeben werden.

Da sich bei Einzelnen die Meinung feststellen könnte, dass die Substitution der im Kaufe beigeschafften Dienstzeichen an die Stelle derjenigen, welche vom k. k. Hauptmünzamte abgeliefert und aus den k. k. Kriegscassen behoben werden, unbedenklich stattfinden könne; so finde ich mich veranlasst, dieser Ansicht mit der Erklärung entgegen zu treten, dass die

---

*) S. dieselbe im V. Stücke des vorig. Jahrg. 1849 des Reichs-Gesetzblattes unter Nr. 17.

znaki służbowe tak dla oficerów jako i dla ludzi każdej klasy w żadnej innej formie i wielkości nosić nie wolno, jak tylko w tej, którą Najjaśniejszy Pan najłaskawiej uchwalił, a którą rysunek drukowanemu przepisowi względem wojskowych znaków służbowych załączony ukazuje.

Ten ostatni znak służbowy jedynie jest normalny, i od uprawnionych do takiego noszonym być może, gdzie przeciwnie noszenie każdego innego w formie lub wielkości lub sporządzaniu tarczy średniej od onego odstępującego znaku służbowego, przeciw przepisom, przeto niedozwolonem i niniejszem wyraźnie zakazanem jest.

Polecam więc ...... by ten powyższy przepis wszystkim podrzędnym wojskom i branszom do ich wiadomości i zachowania podanym został, a oczekuję zresztą, że ...... z swej strony do dokładnego zachowania niniejszego zakazu jak najściślejszego starania przyłożyć zechcesz.

Gyulai m. p.

42.

Rozrządzenie ministra spraw wewnętrznych z dnia 2. Lutego 1850,

do ministeryalnych komisarzy, w celu przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów ustanowionych, w Pradze, Bernie, Opawie, Lincu, Insbruku, Solnogrodzie, Gracu, Celowcu, Lublanie, Gorycyi i Tryeście, tudzież do namiestnika w niższej Austryi,

względem przeprowadzenia wykupu tyczącego się niezmiennych danin w naturze w §. 6. patentu z dnia 4. Marca 1849. namienionych i sposobu ściągania onych aż do nastąpienia wykupu.

W skutek wielokrotnych szczególnie ze strony zobowiązanych do ministerstwa spraw wewnętrznych doszłych przedstawień w Radzie ministrów uchwalono: że, co się tyczy owych należytości w naturze, które nie w skutek prawa wybierania dziesięciny, jako spółmierna część wypadłości gruntowych w płodach, lecz jako niezmienna danina dla kościołów, szkół i probostw lub dla innych celów gminnych spłacane bywają, a których ustawą z dnia 7. Września 1848. nie zniesiono, lecz je §. 6. patentu z dnia 4. Marca 1849. za wykupne oświadczono, wykup nie z urzędu, lecz tylko wtedy miejsce ma, jeżeli takowego albo przez do poborów uprawnionego, albo przez gminę, do której zobowiązani należą, lub w przypadkach w których zobowiązanie od węzła gminnego niezawisłe jest, przez większą ilość zobowiązanych w ciągu onego czasu żądano, który w takowym razie przez krajowe ministeryalne komisye, w celu uwolnienia gruntów od ciężarów ustanowione, osobnemi edyktami obwieszczony będzie.

Aż do nastąpienia wykupu takowe należytości uiszczane być mają. Względem ściągania tych należytości w przypadku, gdyby uiszczanie takowych opóźniano albo go wcale odmawiano, ustanowiony starosta powiatowy podług dotychczasowych ustaw, w mocy zostających, starania przyłożyć winien.

Z resztą samo przez się rozumie się, że rozporządzenie to nie tyczy się należytości w naturze, które wskutek prawa wybierania dziesięciny oddawane bywają.

Takowe na wszelki przypadek z urzędu rozprawie co do wykupu poddać należy, a nim wykup nastąpi, w żadnym razie przez polityczne władze ściągane być nie powinny.

W przypadku wątpliwości, czy takowa należytość w skutek prawa wybierania dziesięciny oddawana być ma czy nie, urząd, u którego o ściągnienie proszono, roz-

Militärdienstzeichen sowohl für Officiere, als für die Mannschaft jeder Classe in keiner andern Gestalt und Grösse getragen werden dürfen, als jene ist, welche Seine Majestät allergnädigst genehmiget haben, und welche die der gedruckten Vorschrift über das Militärdienstzeichen beigefügte Zeichnung ersichtlich macht.

Dieses letztere Dienstzeichen ist das einzige normale, und darf von den dazu Berechtigten getragen werden, wo hingegen das Tragen jedes anderen, in der Form oder Grösse oder in der Anfertigung des Mittelschildes davon abweichenden Dienstzeichens vorschriftswidrig, daher unstatthaft ist, und hiemit ausdrücklich untersagt wird.

Ich beauftrage das .... das Vorstehende allen unterstehenden Truppen und Branchen zu ihrer Wissenschaft und Darnachachtung bekannt zu machen, gewärtige übrigens, dass das ...... seiner Seits die genaue Befolgung des gegenwärtigen Verbotes strengstens überwachen lassen werde.

Gyulai m. p.

42.

Erlass des Ministers des Innern vom 2. Februar 1850,

an die zur Durchführung der Grundentlastung bestellten Ministerial-Commissäre in Prag, Brünn, Troppau, Linz, Innsbruck, Salzburg, Gratz, Klagenfurt, Laibach, Görz und Triest, dann an den Statthalter in Niederösterreich,

betreffend die Durchführung der Ablösung rücksichtlich der im §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 erwähnten unveränderlichen Naturalgiebigkeiten und die Art ihrer Einbringung bis zur erfolgten Ablösung.

In Folge der vielfachen insbesondere von Seite der Verpflichteten an das Ministerium des Innern gelangten Vorstellungen hat der Ministerrath beschlossen: dass rücksichtlich jener Naturalleistungen, welche nicht in Folge des Zehentrechtes als ein aliquoter Theil von den Grunderträgnissen an Früchten, sondern als unveränderliche Giebigkeit an Kirchen, Schulen und Pfarren oder zu anderen Gemeindezwecken entrichtet werden, und welche durch das Gesetz vom 7. September 1848 nicht aufgehoben, sondern durch den §. 6 des Patentes vom 4. März 1849 für ablösbar erklärt worden sind, die Ablösung nicht von Amtswegen, sondern nur dann stattzufinden habe, wenn dieselbe entweder von den Bezugsberechtigten oder von der Gemeinde, welcher die Pflichtigen angehören, oder in den Fällen, wo die Verpflichtung von dem Gemeindeverbande unabhängig ist, von der Mehrzahl der Verpflichteten innerhalb desjenigen Zeitpunktes verlangt wird, welcher diessfalls von den Grundentlastungs-Landes-Ministerial-Commissionen durch besondere Edicte wird kundgemacht werden.

Bis die Ablösung erfolgt ist, sollen diese Leistungen erfüllt werden. Für die Einbringung dieser Schuldigkeiten, im Falle ihre Abstattung verzögert oder gar verweigert würde, hat der berufene Bezirkshauptmann nach den bisherigen noch in Kraft bestehenden Gesetzen zu sorgen.

Es versteht sich übrigens von selbst, dass sich diese Verordnung nicht auf Naturalleistungen, welche in Folge des Zehentrechtes entrichtet werden, beziehe.

Diese sind in jedem Falle von Amtswegen der Ablösungs-Verhandlung zu unterziehen und bis zur erfolgten Ablösung in keinem Falle durch die politischen Behörden hereinzubringen.

Im Zweifel, ob eine solche Leistung in Folge des Zehentrechtes entrichtet werde oder nicht, hat die Behörde, bei welcher die Eintreibung angesucht wird, die Entscheidung der betref-

strzygnienia dotyczącej ministeryalnej komisyi krajowej co do przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów zasięgnąć ma, które podług norm co do przeprowadzenia uwolnienia gruntów od ciężarów udzielonem być powinno.

Niniejsze rozporządzenie dotyczącym urzędom od dnia dzisiejszego za prawidło służyć ma.

Bach m. p.

43.

Rozrządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 4. Lutego 1850,

w porozomieniu z ministerstwem spraw wewnętrznych, do sądów apellacyjnych we Wiedniu, Celowcu Insbruku, Pradze, Bernie i do sądu najwyższego,

którem się władzom sądowym przypomina, że zaległe należytości z abolicyjnych lub reluicyjnych układów względem powinności urbaryalnych, które rozporządzeniami co do uwolnienia gruntów od ciężarów za słusznem wynagrodzeniem za zniesione oświadczono, i które jako takie przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą sądowej egzekucyi ściągane być nie mogą, tudzież, że takową egzekucyą, chociażby ta już rozpoczęta była, dalej prowadzić nie wolno.

Zaszły przypadki, że zaległe należytości z abolicyjnych lub reluicyjnych układów względem powinności urbaryalnych, które rozporządzeniami co do uwolnienia gruntów od ciężarów za słusznem wynagrodzeniem za zniesione oświadczono, i które jako takie przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą sądowej egzekucyi ściągano.

Ministeryum sprawiedliwości widzi się przeto spowodowanem, władzom sądowym przypomnieć, że zaległości takowe, które wedle wydanych lub wydających się rozporządzeń dla pojedyńczych krajów koronnych, w których uwolnienie gruntów od ciężarów podług ustawy z dnia 7. Września 1848. przedsiębierze się, przedmiotem są postępowania komisyi co do uwolnienia gruntów od ciężarów, drogą egzekucyi sądowej ściągane być nie mogą, i że takową egzekucyą, gdzieby już rozpoczęta była, dalej prowadzić nie wolno.

Jeżeliby przy postępowaniu względem należytości z układów abolicyjnych i reluicyjnych o to szło, czy te układy zupełnie wypełniono, warunek takowy wtedy jako wstąpiony uważać się ma, jeżeli wszystkie podług treści lub sensu układu za zniesione należytości przez zobowiązanego na się wzięte wzajemne obowiązki (podług prawnego sposobu mówienia wypłata §. 1412. powszech. ks. ust. cyw.) przed 7. Września 1848. zapadły, a przeto albo rzeczywiście spełnione zostały, albo prawnie spełnione być miały.

Schmerling m. p.

fenden Grundentlastungs-Ministerial-Landes-Commission einzuholen, welche nach den über die Durchführung der Grundentlastung bestehenden Normen zu ertheilen ist.

Diese Verordnung hat den betreffenden Behörden vom heutigen Tage an, zur Richtschnur zu dienen.

Bach *m. p.*

43.

Erlass des Justizministers vom 4. Februar 1850,

im Einverständnisse mit dem Ministerium des Innern, an die Appellationsgerichte Wien, Klagenfurt, Innsbruck, Prag, Brünn und den obersten Gerichtshof,

wodurch den Gerichtsbehörden in Erinnerung gebracht wird, dass rückständige Leistungen aus Abolitions- oder Reluitions-Verträgen über Urbarial-Schuldigkeiten, welche durch die Grundentlastungs-Verordnungen gegen billige Entschädigung als aufgehoben erklärt worden, und als solche ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen sind, im Wege der gerichtlichen Execution nicht eingetrieben werden können, und dass eine solche etwa bereits eingeleitete Execution nicht fortgesetzt werden dürfe.

Es sind Fälle vorgekommen, dass rückständige Leistungen aus Abolitions- oder Reluitions-Verträgen über Urbarial-Schuldigkeiten, welche durch die Grundentlastungs-Verordnungen gegen billige Entschädigung als aufgehoben erklärt worden, und als solche ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen geworden sind, im Wege der gerichtlichen Execution eingetrieben werden.

Das Justizministerium sieht sich hierdurch veranlasst, den Gerichtsbehörden in Erinnerung zu bringen, dass solche Rückstände, welche nach den für die einzelnen Kronländer, in denen die Grundentlastung nach dem Gesetze vom 7. September 1848 vor sich geht, erflossenen oder ergehenden Verordnungen über die Durchführung der Grundentlastung ein Gegenstand des Verfahrens der Grundentlastungs-Commissionen sind, im Wege der gerichtlichen Execution nicht eingetrieben werden können, und eine solche Execution, wo sie bereits eingeleitet wäre, nicht fortgesetzt werden dürfe.

In sofern es bei dem Verfahren über die Leistungen aus Abolitions- und Reluitions-Verträgen darauf ankommt, ob diese Verträge bereits vollständig erfüllt seien, ist diese Bedingung dann als eingetreten anzusehen, wenn sämmtliche nach dem Wortlaute oder Sinne des Vertrages für die aufgelassenen Leistungen von den Verpflichteten übernommenen Gegenverbindlichkeiten (nach dem gesetzlichen Sprachausdrucke die Zahlung §. 1412 a. b. G. B.) vor dem 7. September 1848 fällig waren, und daher entweder factisch geleistet wurden oder rechtlich zu leisten waren.

Schmerling *m. p.*

44.

Rozrządzenie ministerstwa wyznań i oświecenia z dnia 8. Lutego 1850,

moc mające dla Austryi powyżej Ensu, Austryi poniżej Ensu, Solnogrodu, Tyrolu, Styryi, Karyntyi, Krainy, Pobrzeża, Dalmacyi, Czech, Morawii, Szląska, Galicyi, Krakowa i Bukowiny,

którem na bieżący rok szkolny (1849-50.) początek i trwanie wakacyi jesiennych dla gimnazyów postanawia się.

Ponieważ z uczniami na końcu bieżącego roku szkolnego z gimnazyów do uniwersytetów przechodzącymi egzamin względem uznania dostatecznego usposobienia przedsięwziętym być winien, przeto, aby przedsiębranie takowe przed początkiem roku szkolnego 1850-51 możliwem uczynić, względem wakacyi z końcem tego roku szkolnego zaczynających się postanawia się, co następuje:

W gimnazyach, w których wakacye dotychczas w Sierpniu i Wrześniu przypadały, takowe z dniem 1. Sierpnia zaczynają a 15. Września kończą się.

Gdzie takowe prawnie pierwej jak w Sierpniu zaczynały się, toż także i w końcu bieżącego roku szkolnego dziać się może; wszelakoż one nad sześć tygodni trwać nie mogą.

Gdzie takowe dotychczas z 1. Września zaczynały się, te także i tego roku tak się zaczynać mogą; lecz i tu nad sześć tygodni trwać nie mogą, a dyrektor i nauczyciele ósmej klasy gotowymi być mają, począwszy od 15. Września, jeżeliby tego porządek egzaminów względem uznania dostatecznego usposobienia wymagał, egzamina te przedsiębrać.

Ostateczne uregulowanie wakacyi później nastąpi.

Thun m. p.

45.

Rozrządzenie ministerstwa finansów z dnia 8. Lutego 1850,

do władz krajowych wszystkich krajów koronnych wyjąwszy królestwo Lobardzko-Weneckie,

mocą którego obwieszcza się postępowanie z obligacyami kamery nadwornej na dniu 1. Lutego 1850. w Seryi 168 przelosowanemi 6. krajcarowem, Lit. B na tymże samym dniu przelosowanemi.

Odnośnie do okólnego rozporządzenia niższo-austryackiego rządu z dnia 29. Października 1829 *) obwieszcza się, że pięcio-procentowe obligacye kamery nadwornej na dniu 1. Lutego t. r. w Seryi 168 przelosowane, a mianowicie od Nr. 13192 aż do 14804 włącznie wedle postanowień najwyższego patentu z dnia 21. Marca 1818.**) na nowe, podług pierwotnej stopy procentowej w mon. konw. prowizyą przynoszące zapisy długu Stanu wymieniane będą.

Przedsięwzięto oraz na dniu 1. b. m. przelosowanie niemieckich biletów pieniężnych, przy czem Seryą B onychże wartości 6. krajcarowej wyciągniono.

Przeto więc każdy literą B oznaczony bilet pieniężny 6 krajcarowy w przeciągu dwóch miesięcy rachując od dnia 1. Stycznia r. 1850., za 6 krajcarów monetą zdawkową śrebrną w kasie wymieniającej we Wiedniu osobno ku temu przeznaczonej lub w krajowych głównych (poborowych) kasach w krajach koronnych oprócz niższej

*) W zbiorze n. a. prowincyonalnych ustaw 11. tom stronica 807.

**) W zbiorze politycznych ustaw i rozporządzeń, 45. tom stronica 16.

44.

Erlass des Ministeriums des Cultus und Unterrichts vom 8. Februar 1850,

wirksam für Oesterreich ob der Enns, Oesterreich unter der Enns, Salzburg, Tirol, Steiermark, Kärnthen, Krain, Küstenland, Dalmatien, Böhmen, Mähren, Schlesien, Galizien, Krakau und die Bukowina, **wodurch für das laufende Schuljahr (1849-50) der Anfang und die Dauer der Herbstferien für die Gymnasien bestimmt wird.**

Da für die am Ende des laufenden Schuljahres aus den Gymnasien an die Universitäten übertretenden Schüler die Maturitätsprüfung stattzufinden hat, so wird, um deren Vornahme vor dem Beginne des Studienjahres 1850 - 51 möglich zu machen, in Betreff der am Schlusse dieses Schuljahres beginnenden Ferien, Folgendes angeordnet:

An den Gymnasien, wo die Ferien bisher in die Monate August und September fielen, beginnen dieselben mit 1. August und enden mit 15. September.

Wo sie gesetzlich früher als im August begonnen, kann diess auch am Schlusse des laufenden Schuljahres geschehen; sie haben jedoch nicht länger als sechs Wochen zu dauern.

Wo sie bisher mit September begonnen, können sie auch heuer so beginnen; sie haben aber auch da nicht über sechs Wochen zu dauern, und der Director und die Lehrer der achten Classe haben sich bereit zu halten, vom 15. September an, falls die Ordnung der Maturitätsprüfungen es erforderte, diese Prüfungen vorzunehmen.

Die definitive Regulirung der Ferien wird später erfolgen.

Thun *m. p.*

45.

Erlass des Finanzministeriums vom 8. Februar 1850,

an die Landesbehörden aller Kronländer ausser dem lombardisch-venetianischen Königreiche, **womit die Behandlung der am 1. Februar 1850 in der Serie 168 verlosten Hofkammer-Obligationen, so wie der an demselben Tage verlosten deutschen Münzscheine zu 6 Kreuzer Lit. B. kundgemacht wird.**

Mit Beziehung auf die Circular-Verordnung der niederösterreichischen Regierung vom 29. October 1829) wird bekannt gemacht, dass die am 1. Februar d. J. in der Serie 168 verlosten Hofkammer-Obligationen zu fünf Percent, und zwar von Nr. 13192 bis inclusive 14804 nach den Bestimmungen des allerhöchsten Patentes vom 21. März 1818 **) gegen neue zu dem ursprünglichen Zinsfusse in Conv. Münze verzinsliche Staatsschuldverschreibungen umgewechselt werden.*

Ferner ist auch am 1. d. M. eine Verlosung der deutschen Münzscheine vorgenommen und hiebei die Serie B von jenen zu 6 Kreuzern gezogen worden.

Hiernach kann jeder mit dem Buchstaben B bezeichnete Münzschein zu 6 Kreuzer innerhalb zweier Monate vom 1. Februar 1850 an gerechnet gegen 6 Kreuzer in Silberscheidemünze bei der eigens hiezu bestimmten Verwechslungscasse in Wien oder bei den Landes-Haupt-(Einnahms-) Cassen in den Kronländern ausser Niederösterreich umgewechselt, übrigens aber

---

**) In der niederösterreichischen Provinzial-Gesetzsammlung, 11. Band, Seite 807.*
***) In der Sammlung der politischen Gesetze und Verordnungen, 46. Band, Seite 16.*

Austryi wymienionym, zresztą zaś także i po upływie terminu wyż wspomnianego do zapłat gotówką przy wszystkich kasach publicznych użytym być może.

Względem tego przelosowania biletów pieniężnych i działania onegoż nadto jeszcze obwieszczenie w urzędowej części gazety krajowej umieszczonem być ma.

Krauss m. p.

46.

Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. Lutego 1850,

moc mające dla całej objętości państwa, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego,

względem porachowania na przyszłość dostawionych do wojska osób, paszportów niemających, na korzyść powiatu odstawiającego.

Najjaśniejszy Pan raczył najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia r. b. zatwierdzić, ażeby przepis, dla owych krajów koronnych, dla których najwyższy patent rekrutacyjny z dnia 5. Grudnia 1848*) w mocy stoi, na dniu 14. Czerwca roku przeszłego L. 4260, wydany, potem za najwyższem zezwoleniem z dnia 1. Października r. prz. rozporządzeniem ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 10. tego samego miesiąca, L. 19844, także i na Lombardzko-Weneckie królestwo i na Dalmacyą rozciągniony, wedle którego służbie wojskowej ulegli żadnemi, albo już wyszłemi lub jakkolwiek nieważnemi paszportami opatrzeni na rachunek kontyngentu rekrutowego owego powiatu lub owej gminy, gdzie ujętymi zostają, odstawionymi i przyjętymi być mogą, a to bez względu, czy przez powiat przynależności w swym czasie reklamowanymi albo przez edykta wezwanymi byli, czy nie, także i na resztę krajów koronnych państwa (z wyjątkiem Pogranicza wojskowego) to jest: na Tyrol, Węgry, Siedmiogrod, Kroacyą i Slawonią, tudzież na województwo Serbii i banat Temeski rozciągnionym został.

Wszelakoż odstawiające polityczne zwierzchności jeszcze i nadal zobowiązane zostają, o każdem odstawieniu do wojska należącej do obcego powiatu osoby, władzę jej przynależności bezzwłocznie zawiadomiać.

Bach m. p.

47.

Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z dnia 11. Lutego 1850,

moc mające dla wszystkich krajów koronnych, w których księga ustaw karnych z dnia 3. Września 1803. w mocy prawa stoi,

którem obwieszcza się prowizoryczna ustawa przez Najjaśniejszego Pana zatwierdzona, mocą której najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia 1847) uchwalone postanowienia względem ukarania złośliwych uszkodzeń kolei żelaznych także i na koleje żelazne nie za pomocą siły parowej w używaniu będące rozciąga się.**

Na wniosek ministrów handlu i sprawiedliwości i za doradą Rady ministrów raczył Najjaśniejszy Pan najwyższą rezolucyą z dnia 6. Lutego 1850. wydanie następującej prowizorycznej ustawy uchwalić:

---

*) W tomie uzupełniającym dziennika praw państwa pod Nr. 6.

**) Ta nadwornym dekretem sądowym z dnia 18. Marca 1847., L. 1929, wszystkim sądom apelacyjnym, a dekretem kancellaryi nadwornej z dnia 22. Marca 1847. L. 14076, wszystkim rządom krajowym udzieloną, a przez te drukowanemi okólnikami w różnych prowincyach obwieszczoną została.

auch nach Ablauf des obigen Zeitraumes zu Barzahlungen an alle öffentlichen Cassen verwendet werden.

Ueber diese Münzschein-Verlosung und deren Wirkung ist noch ausserdem eine Kundmachung in dem ämtlichen Theil der Landeszeitung einzurücken.

Krauss m. p.

46.

Verordnung des Ministeriums des Innern vom 10. Februar 1850,

wirksam für den ganzen Umfang des Reiches, mit Ausnahme der Militärgränze,

wegen künftiger Gutrechnung der zum Militär gestellten passlosen Individuen für den abstellenden Bezirk.

Seine Majestät haben mit allerhöchster Entschliessung vom 30. Jänner l. J. zu genehmigen geruhet, dass die für jene Kronländer, für welche das allerhöchste Recrutirungs-Patent vom 5. December 1848 *) wirksam ist, unter dem 14. Juni v. J., Z. 4260, erlassene, dann mit allerhöchster Genehmigung vom 1. October v. J. durch die Verordnung des Ministeriums des Innern vom 10. n. M., Z. 19844, auch auf das lombardisch-venetianische Königreich und Dalmatien ausgedehnte Vorschrift, nach welcher passlose oder mit bereits erloschenen oder sonst ungiltigen Pässen versehene Militärpflichtige auf Rechnung des Recruten-Contingentes jenes Bezirkes oder jener Gemeinde abgestellt und angenommen werden können, in welchem sie ergriffen werden, und zwar ohne Rücksicht, ob sie von dem Heimatsbezirke zur rechten Zeit reclamirt oder durch Edicte vorgeladen worden sind, oder nicht, auch auf die übrigen Kronländer des Reiches (mit Ausnahme der Militärgränze, nämlich: Tirol, Ungarn, Siebenbürgen, Croatien und Slavonien, dann auf die serbische Woiwodschaft und den Temeser Banat ausgedehnt werde.

Nur bleiben noch ferner die politischen Stellungsbehörden verpflichtet, von jeder Militärstellung eines zu einem fremden Bezirke gehörigen Individuums die Heimatsbehörde desselben ungesäumt zu verständigen.

Bach m. p.

47.

Verordnung des Justizministeriums vom 11. Februar 1850,

wirksam für alle Kronländer, in welchen das Strafgesetzbuch vom 3. September 1803 in Rechtskraft steht,

womit das von Sr. Majestät genehmigte provisorische Gesetz kundgemacht wird, durch welches die mit der allerhöchsten Entschliessung vom 30. Jänner 1847 **) genehmigten Bestimmungen über die Bestrafung der boshaften Beschädigungen an Eisenbahnen auch auf die nicht mittelst Dampfkraft betriebenen Eisenbahnen ausgedehnt werden.

Seine Majestät haben über Antrag des Handels- und des Justizministers, und über Einrathen des Ministerrathes mit allerhöchster Entschliessung vom 6. Februar 1850 die Erlassung des nachfolgenden provisorischen Gesetzes zu genehmigen geruht:

---

*) Im Ergänzungsbande des Reichsgesetzblattes unter Nr. 6.

**) Dieselbe wurde durch Justiz-Hofdecret vom 18. März 1847, Z. 1929, sämmtlichen Appellationsgerichten und durch Hofkanzleidecret vom 22. März 1847, Z. 14076, sämmtlichen Länderstellen mitgetheilt, und von diesen durch gedruckte Circularien in den verschiedenen Provinzen kundgemacht.

Najwyższą rezolucyą z dnia 30. Stycznia 1847. uchwalone postanowienia względem ukarania zbrodni gwałtu publicznego przez szkoliwe uszkodzenie kolei żelaznych także i do wszystkich kolei żelaznych rządowych i prywatnych stosują się, które nie za pomocą siły parowej w używaniu są.

Schmerling m. p.

Die mit der allerhöchsten **Entschliessung vom 30.** *Jänner* **1847** *genehmigten* **Bestimmungen** *über die* **Bestrafung** *des* **Verbrechens** *der öffentlichen* **Gewaltthätigkeit durch** *boshafte* **Beschädigung an Eisenbahnen** *finden auch auf alle* **Staats-** *und* **Privat-Eisenbahnen Anwendung**, *die n i c h t mittelst* **Dampfkraft** *betrieben* **werden.**

Schmerling *m. p.*

